

SZENT MIHÁLY
GÖRÖGKATOLIKUS ÓVODA MAKÓ

PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM azonosító: 203687

2025. 09. 01

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ GONDOLATOK.....	3
1.1 INTÉZMÉNYI ADATOK	4
1.2 HELYZETELEMZÉS.....	4
1.3 SZEMÉLYI FELTÉTELEK	6
1.4 TÁRGYI FELTÉTELEK	7
2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT.....	9
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI.....	11
3.1 GYERMEKKÉP	11
3.2 ÓVODAKÉP	12
3.3 PEDAGÓGUSMODELL	12
3.4 NEVELÉSI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK.....	13
3.5. EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS.....	15
4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	17
4.1 AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	17
4.2 HITRE NEVELÉS ERŐSÍTÉSE.....	17
4.3 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA/EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM.....	18
4.4. ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	23
4.5 AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	25
5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	31
5.1 AZ ÓVODA AJÁNLOTT NAPIRENDJE.....	33
5.2 HETIREND.....	34
5.3 A NEVELŐMUNKA DOKUMENTÁLÁSÁVAL KAPCSOLATOS FELADATOK	34
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	37
6.1 A TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZETI FORMÁI.....	37
6.2 A SZERVEZETT TEVÉKENYSÉG IDŐKERETEI	37
6.3 HITRE NEVELÉS.....	38
6.4 JÁTÉK.....	40

6.5 VERSELÉS, MESÉLÉS.....	42
6.6 ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC.....	45
6.7 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA.....	49
6.8 MINDENNAPI MOZGÁS.....	52
6.9 KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	55
<i>Matematikai tapasztalatok</i>	<i>57</i>
6.10 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	59
6.11. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	61
7. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	66
8. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	70
9. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	71
10. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	72
10.1 AZ INTEGRÁLT NEVELÉS FELTÉTELEI.....	72
10.2 A FEJLŐDÉS EGYÉB PSZICHÉS ZAVARÁVAL (SÚLYOS TANULÁSI, FIGYELEM- VAGY MAGATARTÁSSZABÁLYOZÁS ZAVARRAL) KÜZDŐ GYERMEK.....	76
10.3 KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE	77
10.4 BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK.....	78
11. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	80
11.1 KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL, CSALÁDDAL.....	81
11.2 KAPCSOLAT A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATTAL.....	82
11.3 KAPCSOLAT A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATTAL	83
11.4 KAPCSOLAT A FENNTARTÓVAL	83
12. ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK.....	84
12.1 HAGYOMÁNYOK ŐRZÉSE AZ ÓVODÁBAN	85
13. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	88
14. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	90
15. LEGITIMÁCIÓ.....	91

1. Bevezető gondolatok

Köszöntjük azokat, akik óvodánk iránt érdeklődve kezükbe veszik pedagógiai programunkat. Görögkatolikus intézményünk nyitott mindazok felé, akik elfogadják és igénylik, hogy gyermekük óvodai nevelése egy olyan intézményben valósuljon meg, ahol a Krisztusi értékrend érvényesül a nevelés egész területén, ily módon az egész napot áthatja, összhangban állva az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában foglaltakkal.

Jelmondatunk:

„Ne felejtsük el, hogy a gyermekek az életünk tükrét jelentik. Amit beléjük ültetünk, az kivetül ránk. Ha szeretettel és alázattal neveljük őket, akkor mi is megtapasztaljuk a szeretetet és az alázat ajándékait.”

Szent Paisziosz Athoszi

A mi intézményünk ezt a gondolatot választotta ars poeticájának.

Óvodánk szakmailag önálló, keresztény nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője, amelynek alapfunkciója: személyiségfejlesztő, szocializációs és nevelő tevékenység biztosítása, az óvodás gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése és a Krisztusi értékrend átadása. A keresztény nevelés célja a hit ébresztése és gondozása a gyermek egész személyiségének gazdagítása, az örömhír eljuttatása, hogy felnőtt korára képessé váljon az Istennel való személyes szeretetkapcsolatra. Óvodánk pedagógusai arra törekszenek, hogy a ránk bízott gyermekeket a keresztény élet teljességének elérésére nevelje, a magyar nemzeti kultúra hagyományait átörökítse. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka, s ebből kiindulva, óvodánk a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a gyermeki személyiség elfogadását, tiszteletét, szeretetét, megbecsülését és bizalmát alapvetőnek tekinti. A nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak. Minden gyermek számára biztosítjuk az esélyegyenlőség megteremtését. A bennünk lévő Krisztusi szeretettel gondozzuk és neveljük a gyermekeket, biztosítva számukra a derűs, nyugodt óvodai légkört és érzelmi biztonság megteremtését. Pedagógiai programunk figyelembe veszi a kereszténység, a hazai óvodai neveléstörténet értékeit, a nemzeti, görögkatolikus sajátosságokat, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit, Magyarország Alaptörvényének értékeit, az óvodai nevelés országos alapprogramja által meghatározott jogokat, alapelveket, az óvoda pedagógiai működésére vonatkozó jogszabályokat, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét.

Martonosi Szilvia Anna

Igazgató

1.1 Intézményi adatok

Az óvoda neve	Szent Mihály Görögkatolikus Óvoda Makó
Telephelye	6900 Makó, Zrínyi u. 57.
OM azonosító	203687
Alapító okirat száma	1614/2025.
Alapítás éve	2025.
Intézmény alapítója, fenntartója	Hajdúdorogi Metropolitai Egyház (rövid neve: Hajdúdorogi Főegyházmegye) 4025 Debrecen, Petőfi tér 8.
Intézmény igazgatója	Martonosi Szilvia Anna
Az intézmény alapfeladata	Óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
Az intézmény gazdálkodási jogköre	Egyházi fenntartású, köznevelési intézmény

1.2 Helyzetelemzés

Makó, Csongrád – Csanád vármegyében, a Maros partján fekvő mezőváros, amely a környező települések térségi központja. Intézményünk a város nyugati felén kertvárosi övezetben helyezkedik el. Az óvodaépület a közelmúltban átépülve, felújítva, már 100 éve óvodaként működik. Az udvaron csúszda, mászóka, homokozók biztosítják a gyermekek szabad levegőn történő mozgásos tevékenységét. A családi összetétel meglehetősen differenciált, a szülők

foglalkozását és a családok szociális körülményeit tekintve. A nevelőmunka a családok körülményeitől, a sokszínű gyermeki természettől fogva igen eltérő, de a gyermek-, személy-, és játékközpontúság, a családi légkörben folyó nevelés – ami figyelembe veszi a gyermek egyéni fejlődési ütemét, életkori sajátosságait – meghatározó alapelv.

Óvodánkban korszerű pedagógiai tudással rendelkező, szakmailag állandó megújulásra kész, elfogadó, segítő, támogató attitűddel rendelkező óvodapedagógusok és szakképzett pedagógiai asszisztensek, dajkák végzik összehangoltan a munkájukat. Magas fokú szociális érzékenységgel, szakmai hozzáértéssel, a gyermeki jogok tiszteletben tartásával dolgozunk. Nevelőmunkánk során figyelembe vesszük a gyermekek különböző egyéni fejlődési ütemét, életkori sajátosságait. Az óvoda programjának elkészítésekor az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, a helyi sajátosságokat, az eddig kialakult és továbbfejlesztett pedagógiai gyakorlatunkat vettük alapul a „Nevelés játékkal, mesével” című óvodai program egyes elemeinek adaptálásával. Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik. A gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását a nevelési folyamat egészén belül, az egész napos óvodai ellátás keretében valósítjuk meg. A nevelőmunka vegyes, illetve homogén csoportszervezési formában történik.

1.3 Személyi feltételek

A katolikus, keresztény óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak viszonya az egyházhoz, nemzethez, hazához, embertársakhoz, szakmához, óvodához, munkatársakhoz, családokhoz, a gyermekek szüleihez, a gyermekekhez meghatározó. A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása. Az óvodai nevelőmunkának kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. A keresztény értékeket képviselve életük a gyermek számára követendő mintává, modellé válik. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. A katolikus óvodákban dolgozók közössége nem tesz különbséget gyermek és gyermek között. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a nemzetiséghez tartozó, illetve hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek kultúráját, anyanyelvét megismerhesse az óvodai közösség. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Személyi feltételek	
Óvodapedagógus	6 fő
Szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus	4 fő
Több szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus	1 fő
Szakvizsgák megnevezése	• gyógytestnevelő • közoktatási vezető • vezető óvodapedagógus • drámapedagógus

	• fejlesztő óvodapedagógus
Nevelő – oktató munkát segítők / dajka	3 fő
Nevelő – oktató munkát segítők / pedagógiai asszisztens	1 fő
Nevelő – oktató munkát segítők / óvodatitkár	1 fő
Utazó gyógypedagógus	1 fő
Lelki vezető	1 fő
Technikai dolgozó (karbantartó, konyhai kisegítő)	2 fő
Közfoglalkoztatott takarító	1 fő

1.4 Tárgyi feltételek ¹

A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül.

Az Oktatási Hivatal által megjelölt kötelező minimális eszközökkel óvodánk rendelkezik, pedagógiai programunkban foglaltaknak megfelelően folyamatosan szerezzük be a nevelő munka színvonalas biztosítása érdekében a fejlesztő játékokat. Biztosítani tudjuk a sokszínű, változatos játék lehetőségét, egyéb párhuzamosan végezhető tevékenység lehetőségét, és az elkülönülést a kialakított kuckókban. A csoportszobák barátságos berendezéseivel, pasztell színeivel nyugalmat és derűt biztosítanak a gyerekek számára. A csoportszoba nem csak a

¹ Mellékletben tételesen

tevékenységek színtere, hanem az étkezése, a pihenése és a mozgása is. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságát figyelembe véve kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg, biztosít megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, és teremt lehetőséget a szülők fogadására. Felszereltsége biztonságos, a baleset-megelőzést szolgálja. Az óvodaépületben megfelelő munkakörnyezetet tudunk biztosítani az óvodai munkatársaknak (felnőtt öltöző, mosdó és WC, tusoló) Óvodánkban tornaszoba is rendelkezésre áll.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy azok szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelnek változó testméreteiknek, biztosítják egészségük megőrzését, fejlődését. A nagy, tágas udvart különböző jellegű talajfelület borítja, ami lehetővé teszi a változatos tevékenykedést. Az árnyékolást fák és napernyők biztosítják. A gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő méretű folyamatosan karbantartott felszerelési tárgyak, udvari mászóakák szolgálják. Ezek jó része beépített mozgásfejlesztő eszköz, de jól használhatók a mobilizálható tornaszerek is. A meglévő homokozók, a szerepjátékok kellékei, mind növelik a gyermekek játékkedvét, és változatos játéktevékenységre serkentik őket. Az udvari játékok, mászóakák felújítását, cseréjét EU szabványnak és az amortizációnak megfelelően tervezzük. Az egybefüggő játszóterület, amely nem, vagy csak részben van elhatárolva, lehetőséget biztosít a baráti és testvércapcsolatok szorosabbá válásához. Lehetővé teszik a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését.

2. Küldetésnyilatkozat

„A gyermekek nevelésében nem a szavak, hanem a tettek a legfontosabbak.

*Ha szeretettel és alázattal mutatjuk nekik az utat,
akkor a szívükben is megterem a valódi keresztény erény.”*

Archimandrita Sofroniosz (Szophónyiosz)

Röviden összefoglalva, keresztény értékrend szerinti nevelés, személyiségfejlesztés. A hitet megélő és a hitet kereső családok gyermekeinek befogadása és sikeres nevelése. A keresztény szellemiség, ezen belül a görögkatolikus sajátosságok közvetítése a családokkal való együttműködésekben. Olyan személyiségek kialakulásának vetjük meg az alapjait, akik később a társadalom hasznára, az egyház szervezeti keretein belül közéleti tevékenységre, a család számára pedig önzetlen, megértésen és szereteten alapuló szolgálatra és egyben önmaguk személyiségének kiteljesedésében, az Istentől kapott örömhír boldog megélésére képesek. A Teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozniuk azoknak, akik a gyermekért felelősek. A szülőnek és a pedagógusnak a mennyei Atya gyermekkel kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és a megvalósulásában segíteni. A hit ébresztése, gondozása, növelése gazdagítása fontos küldetésünk. Arra törekszünk, hogy rácsodálkoztassuk gyermekeinket Isten mindannyinkat körbe vevő szeretetére. Hitre nevelésünk óvodai feladata, hogy nyitottá tegyük a gyermekeket a hit befogadására. Ezt a célt akkor tudjuk megvalósítani, ha ismerjük a gyermeki élményvilágot, a gyerekek befogadóképességét. A hívő pedagógus saját példamutatásán keresztül is megpróbálja átadni a hit alapjait, megérteti a gyermekekkel, hogy az Istenbe vetett hit átsegít a nehézségeken. Ezen küldetés akkor lesz befogadható, érthető a kisgyermek számára, ha össze tudjuk kapcsolni jelenünkkel. A keresztény küldetés megvalósításának lehetőségei többek között: valakinek örömet szerezni, osztolni valami számunkra kedves dolgon, bevallani a hibáinkat, helytelen tettekért bocsánatot kérni, jóvá tenni, valamit jobban csinálni, segíteni másokon, szentek példájáról beszélni. Fontos, hogy egész óvodai létünket, tevékenységeinket, tanulási folyamatainkat, a mozgást, a zenét, énekes játékaikat, a gyermektáncot rajzolást, festést, kézimunkát, mintázást, a körülöttünk lévő világ tevékeny megismerését, a mindennapokat a keresztény nevelés. Az óvodai nevelés meghatározó személyisége az óvodapedagógus, aki élő hitével, elkötelezett pedagógus hitvallásával mintaként szolgál a gyermekek és a szülők számára is. Érzelmi megnyilvánulásai,

szeretetteljes odafordulása felelősségvállalása a gyermeki személyiség iránt olyan támaszt nyújt, akihez bizalommal lehet fordulni.

Érzelmi reakcióink többsége a nevelődéssel alakul ki. Görögkatolikus óvodánkban a nevelés alapja az érzelmi nevelés, az elfogadó, védettséget nyújtó, szeretetteljes, örömteli légkör kialakítása, melynek célja, hogy a gyerekek kortársi kapcsolatait és a felnőttekkel való viszonyát is a szeretet megnyilvánulásai jellemezzék (bizalom, türelem, önzetlenség, megértés, egymásra figyelés, nagylelkűség, jó szándék, segítőkészség, empátia és az együttérzés). A jó óvodában a gyerekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődhetnek. A közösség kialakulását segítik elő a közös célok, az óvoda hagyományai, a csoport szokásrendszere, az értelmes fegyelem, a közös ünneplés, melynek aktív cselekvő résztvevője a gyermek. A családokkal való kapcsolattartás folyamán a görögkatolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért óvodánk nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda görögkatolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartjuk vallási szokásaikat, ugyanakkor ezt kölcsönösen elvárjuk a görögkatolikus sajátosságok óvodai életben történő megjelenésének elfogadásával kapcsolatban. A családokkal való kapcsolattartásban alapvetően számítunk a családi nevelés és az óvodai nevelésünk összhangjára.

3. Az óvodai nevelés alapelvei, értékei, célkitűzései

„A gyermekek szíve olyan, mint a friss agyag. Amit beléjük ültetünk, azt el fogják fogadni.

Ha a hit és a jóság magvait ültetjük beléjük, akkor azok élete gyümölcsöt fog hozni.”

Aranyszájú Szent János

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Sok gyermek görögkatolikus óvodánkban szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét. Óvodai nevelésünk az óvodai nevelés országos alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Nevelési programunk épít a pedagógusok módszertani szabadságára. A nevelési célok, feladatok, az óvodai nevelés tevékenységformái az intézmény minden csoportjára nézve azonosak. Ezen túlmenően az egyes csoportok arculatát a gyermekek és az óvodapedagógusok egyéni érdeklődése, az adott csoport hagyományai formálják sajátossá.

3.1 Gyermekkép

Nevelésünk középpontjában a gyermek áll, aki mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, nevelése során tudatosan és folyamatosan figyelembe vesszük, hogy fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés (érés) sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzak meg. A fenti tényezők következtében a gyermekeknek sajátos, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi-, lelki szükségletei vannak. A gyermekeket leginkább a nyitottság, az érdeklődés, a befogadás, a tudni akarás és az önmegvalósítás jellemzi. Pedagógiai odafordulásunkkal segítjük a gyerekeket abban, hogy jó mozgáskészséggel, egészséges testi fejlődéssel, jó beszéd-készséggel és koruknak megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek. Fogadják el a másságot, érzékenyen forduljanak egymáshoz. Az őket körülvevő környezet iránt fogékonyak-, a természet szeretetére, védelmére érzékenyek legyenek. Óvodánk egészséges, harmonikus gyermeki személyiségek nevelésére törekszik. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek

megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának. A keresztény ember áldásként éli meg a gyermeket. A gyermek a jövő élet hordozója. A lélek megismerésével a gyermekekben lappangó hajlamokat felkeltjük. Ebben a munkában helye van a magvetésnek és a gyomlálásnak is. A közös munka során nevelés, buzdítás, óvás, intés, mind – mind lehetőség a lélek gazdagítására. Minden gyermeket a saját képességei szerint, annak figyelembevételével neveljük, fejlesztjük. Nevelik, fejlesztik őt az új társkapcsolatok és az óvoda minden dolgozója. Tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet, hogy: tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, segítek Neked.

3.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A katolikus óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek harmadik (esetenként 2,5) életévétől az iskolába lépésig. Óvodánk külső, belső esztétikuma „gyermek-közeli”, barátságos, otthonos és biztosítja az óvodáskorú gyermek egészséges fejlődésének és nevelésének optimális tárgyi, személyi feltételeit, a keresztény emberi értékek közvetítését. Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Görögkatolikus óvodánk a gyermeki személyiség kibontakoztatását a keresztény életszemlélet szerint igyekszik elérni, ezáltal elősegítve a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését. Óvodánk a családias szellemre épít, alapja a szeretet és a kölcsönös bizalom. Nevelőmunkánkban szerepet kap a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, a hátránycsökkentés, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődésiütem figyelembevételével. Keresztény szellemiségű nevelés lehetővé teszi a gyermek személyiségfejlődését, valamint az egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Az alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.

3.3 Pedagógusmodell

A köznevelési rendszerének szereplői a gyermekek, tekintetben a művelődéshez való jog és a védelemhez és gondoskodáshoz való jog elsődlegességét szem előtt tartva végzik tevékenységüket. A pedagógus célja, hogy az általa nevelt és oktatott gyermek lelki és szellemi

fejlődését lehetővé tegye, továbbá, hogy nevelő-oktató munkája során hozzásegítse a gyermeket, hogy a magyar nemzet elkötelezett, értékes tagjává válhasson. Mindezek megvalósítása érdekében a pedagógus nevelő-oktató munkája során arra törekszik, hogy feladatainak ellátását az általános etikai normákkal összhangban, a gyermek, tanuló jogainak, érdekeinek érvényesítése érdekében végezze. Az óvodapedagógus a nevelés központjában áll, modell, ugyanakkor példakép a gyermek előtt. Fontosnak tartjuk, hogy óvodapedagógusaink a következő személyiségjegyekkel rendelkezzenek:

- Tiszteletben tartja a gyermeki jogokat.
- A gyermekekkel szemben együttérző, odafigyelő, szeretetteljesen következetes magatartást tanúsító.
- Szakértelmét, pedagógiai, pszichológiai, korszerű technikai ismereteit gyakorlati jártassága tükrözi.
- Birtokában van a mestersége műveléséhez szükséges pedagógus kompetenciáknak.
- Önmaga továbbfejlesztésének igénye minden területen megnyilvánul.
- A vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben tisztelettudó, feladat- és probléma-érzékeny, titoktartó.

3.4 Nevelési alapelvek, értékek

A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs szerint lép az életbe, és az Isten adtatörvények szerint kell belőle embert nevelni. Görögkatolikus óvodai nevelésünk célja, hogy a (2, 5) 3 - 7 (8) éves korú gyermekeket képessé tegyük a hit befogadására. Tanítsuk meg őket rácsodálkoznia teremtett világra az abban megtapasztalt változásokra. Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése az életre való felkészítése a tevékenységek által, és a tevékenységeken keresztül. Szeretetteljes, inkluzív, bizalommal teli, a gyermek érdekeit, egyéni igényeit szem előtt tartó óvodai nevelés. Óvodásaink érzelmi biztonságban, egészséges körülmények között, önmagukhoz mértén fejlődjenek, a sikeres iskolakezdés érdekében. Biztosítjuk a feltételeit a sokszínű, közösségben végezhető tevékenységeknek, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játéokra. E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó, megfelelő műveltségterületek közvetítéséről. Gyermeki személyiségük kibontakoztatása, hátrányok csökkentése, az egyéni és életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Pedagógiai segítségnyújtás a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelési szükségleteihez az óvoda hatékony kapcsolatrendszerével.

Holisztikus szemlélettel, ökológiai gondolkodásmóddal történő nevelés. A fenntartható fejlődés eszmeiségével való tudatos, óvodai nevelés, a gyermekek egészség - és környezettudatos magatartásának megalapozása.

A gyermeknek joga van az életkorának és fejlettségének megfelelő óvodai életrendhez, biztonságos, egészséges környezethez, a szabad játékhoz, a gyermek személyiségéhez igazított pedagógiai hatások alkalmazásához. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, inkluzív, a családi nevelést kiegészítő, a szülővel együttműködő. A gyermeket óvja, védi, tiszteli, szereti, megbecsüli. Óvodai nevelésünk elősegíti sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségének kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését. Figyelembe veszi az életkori és egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet. Felelős a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi, anyanyelvi, értelmi fejlődéséért. Arra törekszünk, hogy gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával, célzott és adekvát tevékenységek biztosításával elősegítsük a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, szociális, és értelmi érettség kialakulását, melynek egyik alappillére a mozgásfejlesztés. Fontosnak tartjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált, inkluzív óvodai nevelését, a másságot elfogadó olyan személyi környezet biztosítását, mely a gyermekekre nem mássága szerint tekint, hanem egyediségében, így elősegítve harmonikus személyiségfejlődését. A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez és a keresztény értékrendhez kell igazodniuk. Fontosnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását. A szűkebb és tágabb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével kívánjuk elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt, anélkül, hogy kárt tenne benne. A gyermekek viszonya a mesterséges és a társadalmi környezethez egyaránt fontos. A gyermekek csak megfelelő harmóniával élhetnek környezetükben, mert csak így lesznek képesek a környezettudatos magatartás alapjainak be és elfogadására. Ha az elfogadás jelen van, akkor tudjuk eredményesen a megfelelő szokásokat mintaadással, élményekkel teli tevékenységekkel alakítani. Élményekkel teli, gazdag tevékenységet biztosítva, a játék elsődlegességét figyelembe véve alakítjuk a gyermekek mindennapjait, ügyelve arra, hogy óvodánk légköre sugározza a szeretetteljes bánásmódot és az otthon érzetét, tükrözze a harmóniát, az egységet és az esztétikumot. A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek. A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabad levegőn. Nevelési tevékenységünkben kiemelten építünk a gyermekek legfontosabb életkori

sajátosságaira: érzelemvezéreltség, utánzásra való folyamatos motiváltság, önállóságra való törekvés, cselekvő-szemléletes, szemléletes- képszerű, majd nyelvi-fogalmi gondolkodásmód.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységek biztosításáról, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
- A játékon és tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítéséről, valamint a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosságmegőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

3.5. Egészségnevelés és környezeti nevelés

Rendszerszemléletre nevelés elve

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal. Lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra. életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Természet és társadalom harmóniájának elve

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet- benne az ember harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag.) Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek

közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.
Pl. családi délutánok keretében kertrendezés, ültetés/

Fenntarthatóság elve

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Testi- lelki egészség elve

- Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására.
- Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte.
- Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát.
- Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény. /egészségét a családokat bevonva/

Társas készségek fejlesztésének elve

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Részletesen az éves Munkaterv tartalmazza.

4. Az óvodai nevelés feladatai

4.1 Az óvodai nevelés általános feladatai

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- A hitre nevelés.
- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4.2 Hitre nevelés erősítése

Görögkatolikus óvodánk olyan nevelési intézmény, melyben az óvodapedagógusok Krisztus egyházának szellemiségben nevelik a gyermekeket. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért eredménye nagymértékben függ attól, hogy az együttműködést, bizalmat sikerül-e kiépíteni és fenntartani a szülőkkel.

Célunk

- Katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben.
- Katolikus értékek, normák kialakítása, erősítése, kiegészítése, közvetítése a gyermekek által a családban.
- Katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során.
- Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése.
- Teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, felelősség, teremtett világ védelme)
- Görögkatolikus ünnepek, események megismerése, ezeken való részvétel.

Feladataink

- Példamutatás, keresztény értékrend szerinti magatartás.
- Bibliai, egyéb, keresztény értékeket megmutató történetek átadása, feldolgozása.
- Az óvodai élet során kialakuló szituációkban, élethelyzetekben a keresztény értékrend szerinti magatartásra, viselkedésre való buzdítás, ösztönzés. (Pl.: segítünk, megbocsátunk)
- Környezetünknek, mint Isten által teremtett világnak a megismertetése, védelme.

- Imádkozás étkezés előtt - után, lefekvés előtt, lelki percek,
- Gyermek részvételének biztosítása a hittanfoglalkozásokon, egyházi szertartásokon.
- Vallásos élmények, ismeretek feldolgozása lelki percekben, templomlátogatás.

Pedagógiai munkánkban alkalmazzuk a hitre nevelés sajátos eszközeit:

- Tudatosan keressük és a gyermekekkel együtt éljük át az örömet.
- A hála érzésének felébresztése.
- A jóra kész akarat fejlesztése.
- A lelkiismeret nevelése: a cselekedetet minősítjük.
- A jóvátételre, engesztelésre nevelés.
- Szeretetteljes engedelmességre, együttműködésre nevelés.
- Imádságra nevelés.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ A szokásos kezdet, étkezés, alvás előtti, étkezés utáni, egyéb, rövid imák, főbb egyházi ünnepeken, szertartásokon való viselkedés ismerete.
- ☺ Neveltségi szint javulása, egymással, felnőttekkel való magatartásuk, viselkedésük pozitív, empatikus változása.
- ☺ Környezetükhöz, természethez fűződő viszonyuk pozitív változása

4.3 Az egészséges életmód kialakítása/egészségnevelési program

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermekek gondozása testi szükségleteinek, mozgásigényeinek kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- az étkezési kultúra alakítása, erősítése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek

fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a környezettudatos magatartás megalapozása
- a megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel és óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása
- korszerű táplálkozás, pihenés feltételeinek megteremtése higiénikus szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartás a szülők egészségmegőrző, betegségmegelőző szokásainak megismerése, pozitív befolyásolása.

Célunk

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése során, alakuljanak ki azok a szokások, szabályok, amelyek az egészséges életvitelhez szükségesek. A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges, nyugodt és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

Az egészséges életmód alakításának területei, feladatai

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek - óvónő, gyermek – dajkakapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint. A papírzsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét annak anyagára, hulladékként kezelése során szelektív gyűjtésére. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben. Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban. Nyugodt, kiegyensúlyozott, bizalomteljes, inkluzív légkör megteremtése a csoportban. A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel. A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése. Nagy figyelmet fordítunk arra is, hogy a játék tevékenységek befejeztével a játékeszközök a helyükre kerüljenek, és ebben a gyerekek aktív részesek legyenek. Önállósági törekvések támogatása. (2,5) 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján a toalettpapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás. Az öltözködési szokások kialakításához fontos, hogy a gyermekeket megismertessük az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel. Sajátítsák el az öltözés, vetkőzés helyes sorrendjét, a ruhadarabok összehajtogatását, azok jelükhöz való elhelyezését. A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.

Testi nevelés, mozgás

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A rendszeres, szabad mozgás, testedzés lehetőségét biztosítjuk a szabadban folyójátékokkal, mozgásos szabályjátékokkal, a mindennapos mozgással, a mozgásos foglalkozásokkal, a sétákkal, hosszabb – rövidebb kirándulásokkal. Az edzés folyamatában fejlődik a gyermek harmonikus, összerendezett mozgása, ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakokváltozásaihoz. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, (szervezett sor és versenyjátékok) és mintát adunk a szülőknek is. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minden évszakban minél több időt töltsenek a szabadban.

Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Az óvónő törekedjen arra, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap, mínusz 5 fokig.

Pihenés

A pihenés, a délutáni alvás az óvodás gyermek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. A nyugodt pihenés feltételeit minden óvodai csoportban az óvodai dolgozók igyekeznek megteremteni.

- A csoportszoba kiszellőztetése
- Tiszta, rendezett környezet
- Kényelmes fekvőhely
- Nyugtató-, elalvást segítő légkör
- Altató mese, halk zene, párologtatás, elalvást segítő „kedvencek”
- Dolgozók kulturált, halk munkavégzése, hangneme
- Zavaró külső ingerek megszüntetése

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

A táplálkozás a növekedés és az egészséges fejlődés egyik legfontosabb feltétele. A gyermekek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaikban egyéni eltérések vannak. Ügyelünk arra, hogy minden gyerek annyi ételt kapjon, amennyit jó étvággal el tud fogyasztani.

- Ösztönözzük, de nem kényszerítjük az étel elfogyasztására.
- Biztosítjuk, hogy folyadék egész nap álljon a rendelkezésükre.
- Lehetőség szerint kiegészítjük a szülők segítségével a gyermekek étrendjét zöldségekkel, gyümölcsökkel, magvakkal, mézzel, teákkal.

Az étkezés csoporton belüli feltételeit önkiszolgálással, a középső és nagycsoportos korúaknál naposi rendszerrel valósítjuk meg. Figyelünk az esztétikus terítésre, a kulturált étkezési szokások, szabályok betartására.

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, például környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, a környezeti ártalmak kiküszöbölésére például szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók, légszennyeződés csökkentése, a csoportszobában minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia. Lényegesnek tartjuk az anamnézis felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (például allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség) regisztrálását, figyelemmel kísérését, alapvető tennivalók elsajátítását és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítását (például étrend

helyes betartása), az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtését. A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek teszik szükségessé az óvónő állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Szükséges a balesetmentes közlekedés, kerékpározás szabályainak megismertetése. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia). A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Mindezeknél figyelembe kell venni a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat.

- A gyermekekkel megismertetjük a napfény hatását. A szabadban töltött idő alatt, nyáron erős UV sugárzásakor 11 és 15 óra között a gyermekek nem lehetnek a napon, csak árnyékban.
- A gyermekek tűz és balesetvédelmi oktatása évente kétszer, illetve az alkalomnak megfelelően.
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- Prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.
- Közlekedésbiztonsági ismeretek elsajátítása, gyakorlása.

Környezettudatos magatartás megalapozása

- A környezet védelméhez, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása a környezetvédelem érdekében. Az Isten által teremtett természet védelme.
- Külön gondot fordítunk környezetünk megóvására a szemét szemetesbe valóhelyezésével, összeszedésével.
- Kiskert létrehozásával, gondozásával megismertetjük a gyermekeket a növények fejlődésével, felhasználásuk lehetőségeivel, a gondozás, beérés örömeivel.
- Komposztáló hely használatával a keletkező természetes hulladék hasznosításával ismertetjük meg óvodásainkat.

- A mosdóban felhívjuk a gyerekek figyelmét az energiatakarékosságra, mosdó, toalett használatakor feleslegesen ne folyassák a vizet, a papírt szükség szerint használják

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően felszólítás nélkül önállóan végzik a testápolási teendőket. Ismerik a tisztálkodási eszközök helyét, azokat megfelelően használják.
- ☺ Rendelkeznek az alapvető egészségügyi szokásokkal, igénylik környezetük és önmaguk ápoltságát, tisztaságát.
- ☺ Ismerik a kulturált étkezés alapvető szokásait, egyéni tempójuknak megfelelően tisztán étkeznek, evőeszközt megfelelően használják.
- ☺ Önállóan öltözködnek az időjárásnak és a hőmérsékletnek megfelelően. A ruhákat sorrendben veszik fel és le, a levett ruhadarabokat összehajtva, rendezett formában teszik a helyére.
- ☺ Tudnak masnit kötni, zsinórt fűzni, gombolni, csatolni, behúzni.
- ☺ A pihenő alatt, ha a gyermek nem alszik, társai zavarása nélkül nyugodtan pihen.
- ☺ Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.
- ☺ Használat után a helyére teszik a játékokat, eszközöket.
- ☺ Kialakul a gyermekek igénye a környezet védelmére, a tanult szabályok rögzülnek.

4.4. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk

A keresztény erkölcsi értékrend megismertetésével, közvetítésével kiegyensúlyozott, harmonikus, egészséges gyermeki személyiség nevelése, aki képes a környezetében a szépre való rácsodálkozásra, az öröm, a hála érzésének kifejezésére, segítségadásra, önmaga és mások tiszteletére és megbecsülésére, a másság elfogadására, szeretetteljes engedelmisségre, együttműködésre, a társakkal és az óvodában dolgozó felnőttekkel való pozitív viszony kialakítására.

- Inkluzív pedagógia megvalósítása.

- Környezethez való pozitív érzelmek kialakítása.
- Ítélik el a nem kívánatos viselkedést, mint például az élőlények bántalmazását, szemetelést, vízpazarlást, képesek legyenek jóvátételre.

Feladataink

- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvodapedagógusok törekedjenek parancsolás, tiltás helyett, kérni, kérdezni, választási lehetőséget adni, hogy elősegíthessük a gyermekek számára a belátáson alapuló cselekvést, az önálló döntéshozást.
- A gyermek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlődését az „én” tudatának alakulását, önkifejező törekvéseit segítsük.
- Inkluzív szemlélet átadása, példamutatás, annak elfogadása, megértése, hogy az emberek különböznek egymástól (másság elfogadása)
- Szocializáció, közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, élménypedagógiai módszerek használata.
- Erkölcsi tulajdonságok (együttérzés, segítőkészség), akarat tulajdonságok (önállóság, önfegyelem, kitartás, jóra kész akarat, feladattudat, szabálytudat) szokás és normarendszerének megalapozása.
- Gyermeki nyitottságra építve szűkebb, tágabb környezetük megismerése, a nemzeti identitástudat erősítése, a keresztény kulturális értékek megismertetése, hazaszeretetre nevelés, szülőföldhöz és családhoz való kötődés megalapozása, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, és az emberi környezetben mutatkozó jóra, szépre és mindazok megbecsülésére.
- A pedagógusok és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell szerepet töltsön be.
- A szokások következetes kialakítása, hiszen azok betartása az állandóságot, a biztonságérzetet kelti a gyermekben.
- A gyermekek egymáshoz és a közösségi szokásokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodásának segítése.
- A hátrányos helyzetű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

- Hagyományok ápolása, egyházi, világi ünnepek, jeles napok feldolgozása.
- Annak tudatosítása, hogy a türelem nem lemondás, hanem a kívánság elhalasztása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, különböző hiányosságokkal küzdő gyermekeket egyéni fejlesztéssel igyekszünk segíteni, ill. a szülőkkel fokozottabb együttműködésre van szükség. (Pl. fejlesztő foglalkozásokra vinni, orvosi segítséget kérni).
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek segítése, szükségesetén gyermekvédelmi szakember bevonása.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek alkalmazkodnak környezetükhöz, felnőttekhez, gyermekekhez. A napirend során aktívan közreműködnek a szervezett tevékenységekben.
- ☺ Egyéni fejlettségük és adottságaik szerint a kapott feladatokat önállóan végzik.
- ☺ Feladattudat, szabálytudat kíséri tevékenységeiket.
- ☺ A gyermekek szívesen, örömmel jönnek óvodába.
- ☺ Képesek az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárás, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolja. Konfliktusaikban megtalálják a közös megoldást.
- ☺ A gyermekek ismerik és megfelelően alkalmazzák a köszönés és bemutatkozás alapvető formáit.
- ☺ Képesek a kommunikációra, nyitott egyéniséggel megszólítani bárkit, bármely helyzetben.
- ☺ Szokásukká válik szeretteik megajándékozása. Ha szükséges, tudnak lemondani mások előnyére.
- ☺ Képesé válnak egyszerű szinten az önfegyelemre, érzelmeik uralására
- ☺ Óvodáskor végére a gyermek megtapasztalja, átéli a keresztény megbocsátó és elfogadó életmintát.

4.5 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. A gyermek beszédének fejlesztése egyformán érdeke az egyénnek, a családnak és a társadalomnak. Az anyanyelvi nevelés kiemelt helyet foglal el nevelési rendszerünkben. Sokszínűsége, állandó jelenléte által

fejleszthető: oldott, derűs, szeretetteljes légkörben, a gyermeki tevékenységek változatosságával a gyermeki beszéd, beszélgetés elsődlegességének biztosításával. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközzvetítéssel, az óvodai nevelő tevékenység egészében érvényesül (verbális és nonverbális kommunikáció megjelenítése, valamint az anyanyelvi fejlesztő játékok alkalmazása). Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére figyelmet kell fordítani. A munkatevékenység közben sok új kifejezést hallanak, amit a későbbiek során maguk is használhatnak.

A vers, mese során olyan irodalmi művekkel ismerkednek meg, melyek gazdagítják szókincsüket (pl.: népies, régies, tájnyelvi szavak, színes jelzők, hasonlatok, szinonimák, hangutánzó és hangulatfestő szavak, szófordulatok stb).

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka és barkácsolás során létrejövő kommunikáció, fejlesztő hatással van a közös elképzelések megvalósulására, a kreativitás kibontakoztatására. Az ének, zene, énekes játék, és gyermektánc során gazdagíthatjuk zenei szókincsüket, fejleszthetjük hallásukat, ritmusérzéküket, tiszta kiejtésüket (artikuláció).

A mindennapos testmozgás során a játékos gyakorlatokat hangutánzó szavakkal, szakkifejezésekkel kísérjük, a különböző mozgásgyakorlatok segítségével a beszédértés, beszédészlelés, szókincsbővítés folyamatát segítjük elő.

A matematikai tartalmú tevékenységek során a kommunikációs-kooperációs képességeket fejlesztve gazdagodik a gyermekek szókincse, mely együtt jár a gondolkodás intenzív fejlesztésével.

Célunk

A gyermekek személyiségének anyanyelv által történő gazdagítása, kommunikációs kultúrájuk, önkifejezésük színvonalasabbá tétele. A beszélő környezet megteremtésére, az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére törekvő óvodai nevelés.

Feladataink

- A társas kapcsolatok legfontosabb eszköze a nyelv, óvodai életünk minden területét határozza meg az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, az óvodai helyes mintaadása példaértékű legyen.

- „Beszélő” magatartás alakítása, amely a kommunikációs kapcsolatban a személyesség síkjáig eljutó társalgásban jelenjen meg.
- A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, meglévő tapasztalatok, élmények és ismeretek felhasználásával beszédkedvet fokozó fejlesztőjátékokat ajánl, készít a gyermekek számára
- A gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára épüljön az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, kiaknázása,
- A nyelvi szocializáció segítése, az óvodai nyelvi hátrány leküzdése.
- Multikulturális nevelés, különböző népek kultúrájának megismerése.
- Az anyanyelvi nevelés során az ingerszegény és ingergazdag környezetből érkező gyermekek fejlesztése, differenciált értékelése, kompenzálása, felzárkóztatása, tudatos pozitív megerősítése.
- Beszédfejlesztés játékosan, együttműködve a logopédussal.
- A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltése, fenntartása élményszerző játékos tevékenységekkel.
- A gyermek fejlettségéhez mért érdekes feladatok probléma helyzetek biztosítása
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése az értelmi képességek /érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás / fejlesztése.
- Mozgásba ágyazott érzékelés, észlelés képzelet emlékezet alakításával a gondolkodás különböző fázisaiba juttatni a gyermeket.
- Az óvodapedagógus a gyermekek óvodába kerülésekor mérje fel és folyamatosan kövesse nyomon a beszédképességük fejlődését.
- Kezdeményezően mutasson példát az interaktív kommunikációra, az egymásra való figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltassa a gyermekekkel.
- Az egyénre szabott nyelvi fejlesztő tevékenysége a beszédfejlesztés részfeladataira is irányuljanak.
- Nevelés közben fordítson figyelmet a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére.
- A gyermekek számára teremtsen olyan szeretetteljes, nyugodt légkört, melyben beszédkedvük fokozódik, ahol tudják, hogy kérdéseikre választ kapnak, meghallgatják őket, közlésvágyukat kielégíthetik.

- Fordítson gondot a kiemelkedő nyelvi képességű gyermekek megfelelő, egyéni differenciált kommunikációs készségének továbbfejlesztésére.
- Minden korcsoport számára úgy válogassa össze az anyanyelvi játékokat, hogy a kommunikáció minden területét egyre magasabb szinten fejlessze.
- Tevékenységével segítse elő a széleskörű prevenciót, a súlyosan beszédhibás gyermekeket irányítsa logopédushoz.
- Ösztönözze a gyermekeket a különböző játéktevékenységekben a kommunikációra, az udvariassági formulák használatára.
- Segítse elő a metakommunikációs jelzések megértését.
- A gyermekek beszédészlelési, beszédértési képességének, a beszéd formai oldalának fejlesztése beszédkedvük fenntartása

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ☺ • A gyermekek szívesen beszélnek, a magyar nyelv sajátosságainak megfelelően (hangszín, hanglejtés, hangsúly, ritmus)
- ☺ Meghallgatják egymást, igénylik, hogy őket is meghallgassák, érzelmeiket mimikájukkal, metakommunikációjukkal megerősítve hitelesen közvetítik
- ☺ Élményeiket egyre pontosabban, árnyaltabban fogalmazzák meg, szókincsük egyre bővül, egyre több nyelvi fordulatot, szólást, régies kifejezést ismernek, többet használnak is
- ☺ Játékhelyzetekben a kedvelt irodalmi élményeiket visszatükrözik, a jellemző szó- és mondatfordulatokat a megfelelő beszédhelyzetben alkalmazzák
- ☺ Ráéreznek a vers, mondóka, rímus hangulatára, szívesen hallgatják és ismétlik azokat
- ☺ Vannak kedvenc meséik, mesehőseik, egymásnak is szívesen mesélnek
- ☺ Kedvenc irodalmi élményeiket önállóan dramatizálják, bábozzák
- ☺ Tisztán ejtik a beszédhangokat
- ☺ Nyugodtan, figyelmesen hallgatják végig az óvodapedagógus mondandóját
- ☺ Ismerik és alkalmazzák a kapcsolatteremtés elemi szabályait (kérés, köszönés, udvariassági formulák, stb)
- ☺ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

Az értelmi nevelés

Célunk

Az óvodai és a családi nevelés eredményeként a gyermek belső érésének elősegítése, önmagához viszonyított fejlesztése. Az életkori sajátosságoknak megfelelő problémafelismerő és megoldó képességekkel, összpontosítási figyelemmel rendelkező gyermekek nevelése. Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek elérése.

Feladataink

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a gyermekeknek a változatos komplex tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Gyakorlás különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az életkori sajátosságokra és tapasztalatokra, élményekre építve.

- Tevékenységeken keresztül az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése.
- Az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismeretek, jártasságok, készségek alapozása és fejlesztése.
- Egyéni fejlődési (nyomon követési) napló vezetése.
- Korszerű pedagógiai módszerek használata, a hagyományos módszerek mellett. Például: vizsgálódás, tanakodás, kétely, vitára, magyarázatra, véleménynyilvánításra készítés, kiváras, késleltetés, visszakérdezés, érvelés, reflexió stb.
- Az óvodai értelmi nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét. Az óvodapedagógus feladata ennek szem előtt tartásával a folyamatos, tudatos jelenlét.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, HH, HHH, BTMN) egyéni, differenciált fejlesztése, szükség esetén gyógypedagógussal, egyéb szakpedagógussal történő egyeztetéssel. • A tehetségígéretesek további, differenciált fejlesztése.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi

képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ Korának, fejlettségének megfelelően kialakul a pontos érzékelése, észlelése.
- ☺ Képes vizuális, auditív differenciálásra, térbeli viszonyokfelismerésére, megnevezésére.
- ☺ A keresztcsatornák működése korának megfelelő.
- ☺ Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is. Figyelme korához képest tartós.
- ☺ Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol. Szókincse korához, egyéni képességeihez viszonyítva megfelelő.
- ☺ Használja a metakommunikációs eszközöket, bátran, szívesen kommunikál. A kapott információt megérti.
- ☺ A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja. Bátran kérdez.
- ☺ Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- ☺ Verbális emlékezete korának, képességeinek megfelelő.
- ☺ Egyszerűbb történetet, élményeit képes elmondani.
- ☺ Minden gyermek a saját képességéhez és önmagához viszonyítva fejlődik, beszéd és kognitív képességeinek maximumát éri el.
- ☺ Eléri az iskolakezdéshez szükséges értelmi fejlettséget

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a az iskola-előkészítő foglalkozás során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.²

- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

²Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása

- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodainevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. A tervezőmunka az éves munkaterv alapján történik. Óvodánkban a vegyes és tiszta életkorú csoportok indítása egyaránt lehetséges. Az óvoda helyi sajátosságait figyelembe véve történik az éves, havi, heti, napi szintű tervezés.
- Az óvodapedagógusok projekteken, témakörökben, előre tervezik meg fejlesztő munkájukat, melyben figyelembe veszik az évszakok változását, a helyi hagyományokat, az egyházi ünnepeket. Óvodánkban a „Nevelés játékkal, mesével” című óvodai program egyes elemeinek adaptálásával szervezzük a tevékenységeket.

5.1 Az óvoda ajánlott napirendje

Tevékenység			Tevékenység megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
6:00	7:45	1:45	Összevont gyülekezés, játék
7:45	8:30	0:45	Gyülekezés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység Mindennapos frissítő mozgás, vagy tervszerűen kötött mozgás, heti egy alkalommal.
8:30	9:30	1:00	Étkezés előkészítése, ima, étkezés előtt és után.
			Tízórai
9:30	11:45	2:20	Hitre nevelés, ismerkedés a teremtet világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában. Séta, kirándulás. Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek, játék a szabad levegőn. Tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, Tevékenységekben megvalósuló tanulás: játék, verselés, mesélés, ének - zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok szerzése munka jellegű tevékenységek. 45 perces iskolaelőkészítő foglalkozás szervezése tanköteles korú gyermekeknek.
11:30	12:30	1:00	Öltözködés, étkezés előkészítése, ima, étkezés előtt és után.
			Ebéd
Tevékenység			Tevékenység megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
12:30	15:00	2:30	Gondozási feladatok, pihenés előkészítése, ima alvás előtt.
			Pihenés
Tevékenység			Tevékenység megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
15:00	15:30	0:30	Ébredés, gondozási feladatok, ima, étkezés előtt és után.
			Uzsonna
15:30	17:00	1:30	Játék, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység

5.2 Hetirend

A napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, rendszerességet, nyugalmat teremti meg az óvodai csoportban. A szokásrendszer segítségével keretet biztosít a napi élet megszervezéséhez. A hetirend tartalmazza az óvodai élet minden tevékenységformáját. Törekszünk a minél rugalmasabb, az eseményekhez, helyzetekhez alkalmazkodó hetirend összeállítására. Figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására. A tevékenységek szervezésének formája témától függően változhat az óvodapedagógus döntése alapján kötött vagy kötetlen szervezeti formában. A tevékenységek az aktualitásnak és a gyermekek igényeinek megfelelően, rugalmasan felcserélhetők. A hetirend összeállítását, tervezését az óvodapedagógusok a csoportnaplóban rögzítik. A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

A hetirend összeállításánál figyelembe vett tényezők:

- Helyi, tárgyi, személyi feltételek.
- Csoportok összetétele.
- A tevékenységszervezés rendszere.

5.3 A nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatos feladatok

A gyermekcsoportokban folyó pedagógiai munka dokumentumai:

- Csoportnapló
- Fejlődési napló
- Éves terv

Csoportnapló

Az óvodapedagógusok a Pedagógiai Programnak megfelelő, saját tervezésű csoportnaplót vezetnek elektronikus formában, mely a nevelési gyakorlat tevékenységi rendszeréhez igazodik. Az OVIKRETA folyamatos fejlesztésével a csoportnapló a későbbiekben ott kerül vezetésre.

A csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek névsorát, jelét,
- a gyermekek születésnapját,

- a csoportban dolgozó felnőttek nevét, beosztását,
- a csoport összetételének statisztikai adatait, (bölcsődéből érkezett gyermekek, tanköteles korú gyermekek megjelölését)
- szokás és szabályrendszer negyedéves tervezését, értékelését,
- hetirend és napirend összeállítását,
- tanulási tervet, projekt tervet
- hitre nevelés, görögkatolikus ünnepeink
- a tanulási terv megvalósulásának kiértékelését,
- nyári szabadidős tevékenység heti tervezését,
- a csoport kapcsolattartását,
- a szülői kapcsolattartásokat,
- a csoportban végzett ellenőrzések idejét, témáját,
- a Szülői Szervezet vezetőségét.

Fejlesztési Napló

Az egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3 éves kortól az iskolába lépéshez szükséges fejlettség eléréséig kiterjed a gyermek érzelmi, lelki, szociális, anyanyelvi, mozgás, értelmi fejlődésére, tanulási folyamatokra. Vezetése folyamatosan minden gyermekről kötelező. A gyermekek egyéni fejlődését az OVIKRETA – az egyéni fejlődés nyomon követő rendszer segítségével végezzük elektronikus formában. A BTM-N-es, SNI-s gyermekeknek egyéni fejlesztési tervet készítünk.

Fejlesztési napló tartalmazza:

- a gyermek anamnézisé, (melyet a szülő tölt ki családlátogatás alkalmával)
- a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- a családlátogatás tapasztalatait
- a gyermekek értékelését évente két alkalommal
- az egyéni képességfejlesztő feladatokat
- az elvégzett szűrővizsgálatok eredményeit, (DIFER)
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt
- az SNI, BTM-N-es gyermekek egyéni fejlesztési tervét
- a Pedagógiai Szakszolgálat, Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság vizsgálati eredményeit és szűrőse, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait

- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Csoport éves terve

A projektek tartalmazzák tevékenységi területenként a feldolgozandó ismeretanyagot, a képességfejlesztés differenciált tartalmát, megvalósítási módját, a meséket, verseket, dalos játékokat, mondókákat, a célokat, feladatokat, felhasznált irodalom jegyzéket, internetes forrásokat. Saját szerkesztésű „Éves terv” dokumentumban tervezzük.

6. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

6.1 A tevékenységek szervezeti formái

Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése kötött és kötetlen formában (a témakörnek és a gyermekek fejlesztésének megfelelően)	Kötött tevékenység	Tevékenységek szervezeti formái
- Játék - Verselés, mesélés - Ének - zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Mozgás - A külső világ tevékeny megismerése - Matematikai tartalmú tapasztalatok 45 perces iskolaelőkészítő tevékenység tanköteles korú gyermekekkel - Munka jellegű tevékenységek	- Hitre nevelés - Mozgás - Mozgásos játék - mindennapos mozgás	- egyéni, - mikrocsoportos, - frontális A témakörnek és a gyermekek fejlesztésének megfelelően

6.2 A szervezett tevékenység időkeretei

	verselés, mesélés	ének, zene, énekes játék, gyermektánc	rajzolás, mintázás, kézimunka	mozgás	a külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	naponta 5-10 perc	hetente 10-15 perc	hetente 10-15 perc	hetente 10-15 perc	hetente 10-15 perc

4-5 évesek	naponta 10-15 perc	hetente 15-20 perc	hetente 15-20 perc	hetente 15-20 perc	hetente 15-20 perc
5-6-7 évesek	naponta 15-20 perc	hetente 30-35 perc	hetente 30-35 perc	hetente 30-35 perc	hetente 30-35 perc

6.3 Hitre nevelés

„A gyermekek nemcsak a család, hanem az egész közösség ajándékai is. A nevelésükben a legfontosabb a szeretet és a tiszta példa, hogy felismerjék Isten jelenlétét az életükben.”

Szent Tihon

Hitre nevelésünk és lelki programjaink célja a görögkatolikus egyház kincses ládája tartalmának megismertetése, megszerettetése, megőrzése, hiszen a jó gazda is kincseiből újat és régit egyaránt hoz elő. Az ikonok világa és a Bizánci Egyház szimbólumai rendkívüli módon alkalmasak arra, hogy a szépség általi elbűvöltség okán Istenhez, mint minden szépség forrásához közeledjünk. A görögkatolikus egyház lelki gazdagsága révén Szent Pál apostol Timóteushoz írt levelének szavain felbuzdulva valljuk, „legyenek jótekönyvek, jócselekedetekben gazdagok, szívesen adakozzanak, osztogassanak, és gyűjtsenek maguknak gazdag, jó alapot a jövőre, hogy elnyerjék az igaz életet.” (Tim 6,18-19) Óvodánk védőszentjeinek, élete és egyénisége sokat segít nekünk abban, hogy az óvodai hitre nevelés feladatát kreatívan, színesen, érdekesen végezhessük. Görögkatolikus óvodánk olyan nevelési intézmény, melyben az óvodapedagógusok Krisztus egyházának szellemiségben nevelik a gyermekeket. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért eredménye nagymértékben függ attól, hogy az együttműködést sikerül-e kiépíteni és fenntartani a szülőkkel.

Célunk

A keresztény nevelés alapvető célja a hit ébresztése, az egész személyiséggazdagítása, hogy a gyermek felnőtté válva képes legyen az elkötelezett döntésre, az evangéliumi értékek szerinti életre. Óvodánkban a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján a gyerekek elindítása a keresztény életre, valamint a sajátos görögkatolikus vallási környezetismeret megalapozása.

Bátran szólítsák meg Jézust, alakuljon személyes irányulásuk a Mennyei Atya felé, és örömmel imádkozzanak. Érezzék meg, hogy mi a keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk.

Feladataink

Az óvoda nem vállalhatja át a családi hitre nevelés feladatainak megoldását, de igyekszünk biztosítani, hogy az óvónőkben támaszt, segítőtársat találjanak a szülők gyermekük neveléséhez. Kiemelt feladatunknak érezzük, hogy az egész intézmény működésére, szellemiségére a nyitottság, az elfogadás, a szeretetteljes párbeszéd, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés legyen jellemző. Arra törekszünk, hogy olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtsünk, amelyben az óvoda lelki vezetője, az óvodapedagógusok, dajkák figyelmes szeretetén keresztül a gyerekek ráérezhetnek Isten jelenlétére; megtapasztalhatják, mi a jézusi megbocsátás és szeretet; s ezeken az élményeken keresztül fejlődik bennük és kap motivációkat a hitkészség. Óvodánkban a vallásos élményekkel a gyerekek természetes vallásos érzelmeit próbáljuk ébresztgetni, erősíteni.

- Ismerkedjenek meg a gyerekek a templomi környezettel, berendezésekkel, szimbólumokkal.
- Ismerjék és használják a görögkatolikus köszönést.
- Az egyházi ünnepkör szerint ismerkedjenek az ünnepekhez kapcsolódó bibliai tartalommal.
- Tudjanak rácsodálkozni a teremtettvilág szépségeire, a természet változásaira, mint Isten alkotására. Legyen fontos számára a teremtett világ védelme!
- Tudják elfogadni egymást olyannak, amilyennek Isten teremtette őket, a társuk másságát, a megszokottól eltérő tulajdonságaival együtt.
- Tudjanak elcsendesedni, ráhangolódni Isten Igéjének meghallgatására.
- Ismerkedjenek az egyházi zenével, használják a megtanult keresztény óvodás énekeket hangulatuk, érzelmeik kifejezésére is.
- A keresztény hitélet megtapasztaltatása az óvodai élet során: felebaráti szeretet, jócselekedet, szeretetteljes engedelmesség, együttműködés, megbocsátás, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, hála, jóvátétel, öröm. ima.
- Görögkatolikus ünnepeink lelkületének, tartalmának megélése, lelki percekre való átélése.
- Az épület dekorációjában kiemelt szerepet kapjanak görögkatolikus jelképeink (kereszt, ikonok), időszakos ünnepeink.

Tartalom

- Étkezés előtti, utáni ima, délutáni pihenés előtti ima.
- Köszönési mód: görögkatolikus köszöntésünket használjuk a gyermekek reggeli fogadásakor, amikor hazamennek, és ha felnőtt lép a csoportszobába.

- Lelki vezető által tartott hittan foglalkozások minden csoportban.
- Hetente lelki percekben, hétindító imák alkalmával imakörben imádkozunk, beszélgetünk. A lelki percekhez megteremtjük minden alkalommal az elcsendesedés, ráhangolódás lehetőségét. Éreztetjük, hogy most különleges, a szokásostól eltérő élményben lesz részük.
- Egyházi-, óvodai ünnepek, jeles napok megünneplése.
- Keresztény erkölcs, keresztény gondolkodásmód megjelenítése a párhuzamosan végezhető napirend szerinti tevékenységekben.

6.4 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodás gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék – szabad- képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. Olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógus tudatosan használ fel a nevelésfolyamatában céljai eléréséhez. A játék a gyermek szabadon választott, önkéntes tevékenysége, de közvetve irányíthatja az óvónő is fejlesztési szándékkal. Az óvónő által kezdeményezett és direkt módon irányított játék nem helyettesíti a gyermek által szabadon választott játéktevékenységet. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a játékidőt úgy kell tervezni, hogy a szabad játék túlsúlyban legyen a fejlesztő játékokkal szemben. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából nyert tagolatlan benyomásait játékában vetíti ki, s ott újra szemügyre véve tagolja. A gyermek belső indíttatása, akarata így jelenik meg szabad játékban, mint a tanulási és megértési vágy, a mozgás- és tettvágy, az érzelmi kötődési vágya, s alkotó erejének kifejeződése. A játékhoz megfelelő helyre, és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. A játék helyszíne változatos lehet (csoportszoba, egyéb helyiségek, udvar), a feltétele minden esetben a lehetőség szerinti tágas terület, a mobil, változtatható környezet és a balesetmentes helyszín. Segíti az elmélyült játék kialakulását a sarkok, zugok biztosítása, illetve a gyermekek által formálható játékhelyek. A fejlődés folyamán változó játékformák megfelelő játékszereket igényelnek. Fontos, hogy a játékszerek tartalmazzák az érzékszervek számára kínált változatosságot, hívják elő a gyermeki fantázia minél gazdagabb érvényesülését. A gyermek, játék közben megismerheti a tárgyak tulajdonságait és saját akaratának, szabadságának határait is. Eközben kipróbálhatja és megtapasztalhatja a megfelelő viselkedési formákat játszótársaival, s így fejlesztheti szociális

képességeit. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Mindig szem előtt kell tartanunk a kitűzött céljainkat, és a csoportban dolgozónevelők által egységesen alkalmazott szokás- és szabályrendszert. A játéktevékenység fejlesztése szükséges minden korcsoportban, ami a feltételek folyamatos biztosítását, választható eszközök kínálatát jelenti. A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. Fontos, hogy az óvodapedagógus a gyermek játékát figyelemmel kísérje és megértéssel kövesse. Az adott helyzetben, megfelelő eszközt vagy ötletet tudjon felajánlani, ha például a gyermek nem talál be a játék világába, hangulatába, a játék elakad, vagy túl erősen leragad egy monoton, egyoldalú játékformánál. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a konfliktushelyzeteket megelőző jeleket észrevegye és ilyenkor időben, tapintatosan belépjen a gyermekek játékvilágába. Külön szót érdemel az élmények szerepe a játékban. Az élmény - legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetéből hoz az óvodás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény - rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élmény-nyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket, tevékenységekben éljék meg. A játék tehát - mint az óvodás korú gyermek alaptevékenysége - olyan lehetőséget teremt az óvodapedagógus számára, amit tudatosan felhasználhat a gyermekek fejlesztése érdekében. Legfőbb célkitűzéseinket szem előtt tartva, olyan tulajdonságok fejlődhetnek ki a játék folyamatában, ami később a társadalomba való beilleszkedését nagymértékben elősegítheti. Ilyen például a társakkal való együtt játszás kialakulása, vagy a játékon belüli önállóság, a másik gyermek játékának tiszteletben tartása, a kezdeményezőkézség kibontakozása, a mások mozgósításának képessége vagy az alá- és fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítása egy-egy játéksituációban.

Játékfajták

- gyakorlójáték
- szimbolikus játék
- szerepjáték
- dramatikus játék, bábozás
- konstruáló, építő játék
- barkácsolás
- szabályjáték

Célunk

A játék segítségével keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekek nevelése. Tapasztalatszerzés élményének átélése, feszültségek felszínre hozatala, feloldása.

Feladataink

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek lehetőségének megteremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játékfejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek képesek hosszabb időn keresztül egy-egy játék témában együttesen részt venni.
- ☺ A környezetükben megfigyelt, tapasztalt jelenségeket képesek feldolgozni és újra alkotni.
- ☺ Életkorának megfelelő játékot választ magának.
- ☺ Önállóan kezdeményeznek szerep- és szabályjátékokat. Elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat. Kedvezőtlen szerepeket, szabályokat is vállalnak.
- ☺ Ismert meséket báboznak, dramatizálnak.
- ☺ Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan is készítenek, játékukban felhasználják azt.

6.5 Verselés, mesélés

„Olyan jó néha anglyalt lesni s anglyalt lesve a csillagok közt Isten szekerét megkeresni.

*Ünneplőben elébe menni, mesék tavában megferedni
s mesék tavában mélyen, mélyen ezt a világot elfeledni.”*

Wass Albert

„A mese a csend szigete.” Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában, a gyermek világgépének alakulásában. „Az óvodai nevelés játékkal, mesével „programból adaptált elemek alapján mindennap kétszer mesélünk délelőtt és a délutáni pihenő előtt. Reggeli „Kupaktanács” keretében biztosítjuk a lehetőséget a sok beszélgetésre, meghallgatjuk egymást, egymásra hangolódunk. A lelki beszélgetések alapja is ez. A tevékenységeinknek, a játék és a mese ad keretet, mely a tapasztalatok gyűjtését, készségek és képességek fejlesztését is biztosítja. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésmódokat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkészítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak

egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Célunk

A kiválasztott mesékkel, versekkel, mondókákkal, a gyermekek érzelmi, az értelmi, erkölcsi fejlődése, fejlesztése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása. Keresztény erkölcsi elvek, szabályok indirekt módon való közvetítése. Bibliai történetek, szentek életének történetével való ismerkedés, életkoruknak, értelmi - képességeiknek megfelelően. Anyanyelvünk, irodalmunk megszerettetése.

Feladataink

- mindennapos mondókázás, verselés, mesélés,
- mesetudat erősítése, a belső képalkotás folyamatának elősegítése,
- irodalmi élmény nyújtása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül,
- érzelmi, esztétikai nevelés
- közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével, az esetleges nemzetiségi és migráns gyermekek esetében is,
- bábozás, dramatizálás: óvodapedagógus bábjátéka, kommunikáció, gyermek bábjátéka,
- bábkészítő tevékenység,
- testséma fejlesztés, szerepazonosulás, metakommunikáció használata,
- önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés,
- nemzeti, keresztényi tudat erősítése,
- bibliai történetek hallgatása,
- a könyv szeretetére, olvasóvá nevelés,
- saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére
- ösztönzés,
- néphagyományok, népszokások megszerettetése
- viselkedésformák kialakítása,
- mozgással kísért mondókák, versek megismertetése,
- érthető cselekményű mesék választása,
- vidám, humoros alkotások mondása

A verselés, mesélés tartalma

Elsősorban magyar népi, illetve műalkotások: Mondókák, kiolvasók, állatmesék, láncmesék, felelgetős mesemondókák, hosszabb versek, verses mesék, tündérmesék, hosszabb prózák, elbeszélések, történetek. Kortárs irodalmi művek /versek, mesék/, népmesék. „Kárpát-medence” gyermekversei, mondókái, meséi.

Bábozás

A bábjáték képszerű, mozgásra épül a cselekménye, művészi erejű, érzelmi jellegű. A gyermekazonosul a bábbal, közben kiélheti elfojtott vágyait, indulatait, különösen akkor, ha cselekvője a játéknak. Bábjáték segítségével megismerjük a gyermekek fejlődését, megismerő- és alkalmazkodóképességét, szociális érettségét. A bábozás legyen jelen a nap minden szakaszában. Nevelési helyzeteket oldhatunk meg a bábbal. Kis- és középső csoportban mondókázás közben, mesemotivációként használhatjuk a bábót. A beszoktatás ideje alatt a báb használata segíti a gyermek beilleszkedését az óvodai csoportba. Az óvónő bábokkal való bánásmódja mintául szolgál a gyermekeknek. Nagycsoportosoknál a bábkészítés anyagául szolgálhatnak kedvenc verses meséik, meséik.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ Képesé válnak a pozitív és negatív érzelmek pontos elhatárolására.
- ☺ Szívesen hallgatnak mesét, kérik a mesék ismétlését.
- ☺ Emlékezetük, képzeletük, figyelmük, gondolkodásuk olyan fejlettségű, hogy képesek az irodalmi élmények befogadására, feldolgozására, visszaadására.
- ☺ Tudnak tiszta kiejtéssel 3-4 mondókát, kiolvasót, 10-12 verset fejből elmondani.
- ☺ Önálló verselésre, mesemondásra vállalkoznak.
- ☺ Segítsenek a mesemondás, verselés helyének, feltételeinek kialakításában.
- Kedvenc mesehőseik történetei megjelennek játékaikban /bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékaikban/.
- Használják mesélés közben a mesei szavakat, számokat, kifejezéseket, fordulatokat
- Gondosan bánnak a könyvekkel és leporellókkal.
- Észreveszik az összefüggéseket.
- Szívesen vállalkoznak dramatizálásra.

6.6 Ének, zene, népi játék, tánc

„A zene az életnek olyan szükséglete, mint a levegő.”

Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik.”

(Kodály Zoltán)

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, mely erőteljesen befolyásolja a gyermekek általános fejlődését. Egy időben hat a két agyféltekére, hangolja azok működését. Formálja az értelmet és érzelmeket, tökéletesíti a mozgást, az észlelést, segíti a szociális érést. A zene fogékonnyá tesz a” szép” befogadására, ösztönöz a” szép” létrehozására. Általa kifejezhetjük és közvetíthetjük érzelmeinket. Esztétikai élmény részesei lehetünk, akár előadóként, akár hallgatóként éljük át a dal, a zene gyönyörűségét. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Célunk

- A zenei érdeklődés felkeltése, a közös éneklés, a dalos játékok megszerettetése.
- Zenei ízlésformálás a zenei élményeken és tevékenységeken keresztül.
- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

- A görögkatolikus és népi kultúra különböző területeinek hagyományőrzésével a zenei képességek fejlesztésén túl, zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldogemberré nevelés.

Feladataink

- Magyar népdalok megismerése, éneklése, hallgatása, élménynyújtás,
- a főhangsúlyos magyar beszéd erősítése,
- gyermek néptáncok, gyermektáncok, népi játékok, hagyományok megismertetése,
- találjunk ki adott szöveghez új ritmusokat, dallamot,
- igényes zenei és zenehallgatási, valamint művészeti alkotások kiválasztása, figyelembevée a gyermek nemzetiségi hovatartozását,
- zenei képességek fejlesztése (egyenletes lüktetés, ritmus, dallam, hallás, mozgás),
- zenélés, éneklés legyen a mindennapi tevékenység része, a felnőtt minta spontánutánczásával,
- oldott, nyugodt légkör megteremtése,
- gátlások oldása, képzeletük, alkotókedvük fejlesztése,
- zenei kreativitás alakítása (kitalált ritmusok, dalok, tánclépések),
- tudatos, tervszerű zenei anyag összeállítása figyelembe véve a gyermekek életkorát és igényét (népi gyermekjátékok, mondókák, dalok, népmesék komplexitására törekvés),
- az óvodapedagógus énekhangja példaértékű legyen,
- gyermekek megismertetése görögkatolikus, egyházi énekekkel,
- zenehallgatáson keresztül a gyermekek dalkincs anyagának gazdagítása,
- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

Tartalom:

Népi mondókák, mondókák

A mondókák egy része a gyermek és a felnőtt között zajló kétszemélyes, főként ölbelijáték (tapsoltató, höcögtető, csiklandozó stb.), másik részük kiszámoló, de a természethez, időjáráshoz, növényekhez és állatokhoz kapcsolódó mondókák is jelentős részét képezik az óvodai mondóka anyagnak. A mondókázást ritmikus mozgással kötjük össze. Kezdetben mi irányítjuk, segítjük a gyermek mozdulatait ölbeli játékban, később egyedül is képessé válik az egyenletes, ritmikus mozgásra. A mondókák fejlesztik a ritmusérzéklet és segítik a beszédkedv felkeltését.

Népi játékok

A zenei nevelés keretén belül elsősorban népszokásokkal, néphagyományokkal ismerkednek a gyermekek. Feladatunknak tartjuk ezek tiszteletben tartását, őrzését, ápolását. Az óvodai dalanyag jelentős részét a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatos, ill. a társadalmi és történelmi eseményeket felidéző népi dalos játékok alkotják (kapus, párválasztó, vonuló, kiforduló, játékba hívó, naphívogató, esőváró stb.). A dalos játékok dallamát, cselekményét megismertetjük a gyermekekkel, akik azt eljátszák, eltáncolják. A játékok közül sokban még nem találkozunk kifejezett táncsal, de pl. a páros forgó, a ki- és befordulás, a kör mozgása már táncos elem. A vonulós, bújós játékok, páros vonulások, majd a párcserélő játékok már határozott táncos mozgást mutatnak. A játékon túl fejlesztjük a gyermekek mozgáskultúráját, tánc kultúráját, kielégítjük ritmikus mozgásigényüket. Mozdulás közben fejlődik értelmi képességük, térérzékük, alkalmazkodási képességük is. Gazdagodik esztétikai érzékük, érzelmi életük. A játékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét. Lehetőség esetén, néptáncos tevékenységekkel is segítjük a gyermekek fejlődését, fejlesztését.

Műdalok

Az ismert szerzők által komponált dalokat, megzenésített verseket az évszakokhoz, ünnepi alkalmakhoz kötve ismertetjük meg a gyermekekkel. A dal kiválasztásánál ügyelünk arra, hogy témájában, hangterjedelmében, ritmusában megfeleljen a 3-7 éves korosztály zenei képességeinek.

Zenehallgatás

A gyermekek közvetlen környezetükből, elsősorban családjukból sokfajta, gyakran értéktelen zenét fogadnak be. Feladatunk, hogy tőlünk, óvodapedagógusoktól, értékes, esztétikai élményt jelentő énekeket vagy hangszeres zenét halljanak, kifogástalan előadásban.

Mivel a kicsik figyelme rövid terjedelmű, kezdetben egyszerű, rövid népi és műdalokat énekelünk, eljuttatva őket a több versszakos, hosszabb, sokfajta érzelmet tükröző művek befogadásához, figyelmes végig hallgatásához.

A hangszerekkel való ismerkedés nagy élményt nyújt a gyermekeknek. Általuk használható, főleg ritmushangszerek használatára törekszünk. Egyszerű hangszereket közösen is készítünk. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetén a gyermek hovatartozását.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ Tudjanak természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.

- ☺ Énekeljenek hat hangterjedelmű dalokat.
- ☺ Felelgetős dalt énekeljenek társaikkal, vagy a csoporttal.
- ☺ Énekeljenek vissza dallamot.
- ☺ Különböztessék meg a halk – hangos, magas – mély, gyors – lassú fogalompárokat dallamban, ritmusban.
- ☺ Cselekvéssel fejezzék ki a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- ☺ Tudjanak egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- ☺ Törekedjenek a tiszta éneklésre.
- ☺ Figyelmesen hallgassák a bemutatott zenét, és a liturgikus énekeket.
- ☺ Énekeljenek alkalmi dalokat, ünnepekhez kapcsolódva.
- ☺ Ismerjék fel dallammotívum alapján az ismert dalt.
- ☺ Ismerjenek néhány térforma alakítási lehetőséget. /csigavonal, kör/
- ☺ Találjanak ki dallamhoz mozgást, játékot, tánclépéseket.

6.7 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A művészi tevékenységek sorában fontos szerepe van a vizuális tevékenységeknek. A rajzolás, a festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés igen fontos eszközei a gyermek személyiségfejlesztésének. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, mely tevékenységek során a gyerek egyéni fejlettségéhez és képességeihez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér-forma és szín képzeinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Az

óvodapedagógus feladata az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, a mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival. A pedagógus mindennapi feladatai közé tartozik olyan nyugodt, harmonikus, esztétikus környezet kialakítása, melyben a gyermek szívesen tevékenykedik, és tevékenységüket öröm kíséri. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Célunk

A természettel, a környezettel szoros kapcsolatban a vizuális tevékenységek gazdag, sokszínű technikáival, önkifejező, az öröm, a rácsodálkozás képességeit kifejező gyermekek nevelése

Feladataink

- Megfelelő eszközök elhelyezése olyan helyen, hogy bármikor elérhető legyen a gyermekek számára.
- Az óvodáskor elején ismerkedés könnyen kezelhető rajzeszközökkel, ezek helyes használatával, firkálgatás nagy felületen. A rajzkészség továbbfejlesztéseként a rajzolt formák gazdagítása, díszítése, később a ceruza, zsírkréta használatának bővítése még színebb élményrajzok megjelenítését teszi lehetővé.
- Ismerkedés a só-liszt gyurmával, alaptechnikák elsajátítása – ezek gyakorlása, a formák megnevezése (gyúrás, gömbölyítés, lapítás, sodrás, csípés), később előre meghatározott formák kialakítása. A későbbiekben gyakorlás szabadon, illetve kisebb figurák, gyümölcsök, állatok, témák megformálása. Az óvodáskor vége felé emberforma mintázása, jellemző arányok megjelenítése. Agyagozás próbálgatása, az anyag megismerése, formázhatósága.
- Felületfestés technikájának megismerése, gyakorlása, festéssel kapcsolatos fogások gyakorlása. Színek bővítése, kitartó, gondos, tiszta munkára való törekvés. A későbbiekben festés elképzelés alapján, szabadon – színek komponálása, érdekes technikák felhasználása.
- Nyomattechnikával a nyomhagyás öröme, sorminták, díszítő elemek megjelenése, nagyobbaknál a saját elképzelés megjelenése.
- Ismerkedés a barkácsolással, majd bővebb ismeretek szerzése, megfelelő eszközhasználat, kollektív munkák készítése – természetes anyagok felhasználása.
- Tépés – gyúrás – vágás – ragasztás.

- Ismerkedés a hajtogatás művészetével.
- Varrás, szövés, fonások – alapok kialakítása.
- Fontos a lakóhely adta tágabb vizuális, esztétikai élmény biztosítása pl. tárlatok, kiállítások látogatása, megtekintése.
- Az udvaron is megteremtjük a lehetőséget az alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltetünk jobb kézzel való munkálkodásra.
- Az ábrázolás során különösen figyelünk a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelezzük a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsítunk a helyes ceruza fogás iránt.

Tartalom:

- Természeti-társadalmi környezet témái
- Magyar és nemzetiségi népi kultúra témái, forma, szín, anyag használata
- Műalkotások témái
- Vallásos tapasztalatok, jelképek témái
- Építés, képalakítás, plasztikai munkák

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- ☺ Megfelelő a finommotorikus képességük, nem görcsös, biztos a vonalvezetésük.
- ☺ Szívesen alkossanak közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntésük alapján mérlegeljenek, legyenek kreatívak.
- ☺ Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót, az eszközöket jártasság, készség szinten kezelje.
- ☺ Mondanivalójukat vizuálisan tudják kifejezni.
- ☺ Nevezzék meg a színeket / sötét – világos árnyalatait /
- ☺ Vegyenek részt a tér rendezésében.
- ☺ Tudjanak megfigyelés után formát mintázni.
- ☺ Díszítsenek tárgyakat saját elképzeléseik alapján
- ☺ Tudjanak kifejezni elemi térviszonyokat.
- ☺ Hangsúlyozzák alkotásaikban a jellemző jegyeket, formákat.
- ☺ Emberábrázolásban jelenítsék meg a részformákat, egyszerű mozgásformákat.
- ☺ Rendelkezzenek koordinált szem és kézmozgással.
- ☺ Mondjanak véleményt társaik és saját munkáikról.

- ☺ Önállóan és csoportos munkában készítsenek egyszerű játékokat /kellékek, modellek stb./

6.8 Mindennapi mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltó- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a szabad levegő kihasználására. A test Isten ajándéka, s mint ilyet óvni, védeni kell, s erre meg kell tanítani a gyermeket is. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Célunk

A testi képességek fejlesztésével az egészségesen fejlett, a mozgást igénylő és szerető, életvidám, de ugyanakkor fegyelmezett ember nevelésének megalapozása.

Feladataink

- Természetes mozgásformák gyakoroltatásával fejlesszük a gyerekek ügyességét, gyorsaságát, állóképességét, erejét.
- Keltsük fel a gyerekek érdeklődését a mozgás iránt úgy, hogy közben élményhez juttatjuk őket az együttes mozgás során, kielégítve természetes mozgásigényüket.
- A mozgásformák gyakorlása által válják pontosabbá mozgásérzékelésük, téri és időbeli tájékozottságuk, mozgáskoordinációjuk. Mindezek következtében fejlődjön önállóságuk, közösségi magatartásuk, leleményességük és kezdeményezőkézségük.
- A mozgásformák gyakorlása során juttassuk a gyermekeket örömhöz és sikerélményhez.
- Szeretessük meg a közös tevékenységet és tegyük mindennapi igényükké az esztétikus, szép mozgást.
- Fejlesszük a társaikra való figyelmet (mozgás, járás, futás stb. közben).
- Harmonikus, összerendezett, fegyelmezett kis- és nagymozgások kialakulásának segítése.

Tartalom

Atlétikai jellegű gyakorlatok

- Járások: természetes járás, járás ütemtartással, irányváltatással, különböző kartartásokkal, tárgyak és személyek megkerülésével.
- Futások: lassú, közepes iramú, belegyorsuló és gyors futás, futás irányváltatással és tempóváltással, tárgyak és személyek ki- és megkerülésével, térd-és sarokemeléssel.
- Ugrások: távol- és magasugrás helyből és nekifutásból.
- Dobások: függőleges és vízszintes célba kislabdával vagy babzsákkal.

Torna jellegű gyakorlatok

- Szabadgyakorlatok (állások, ülések, térdelések, kéz- és lábtámaszok a kiinduló helyzetei ezeknek a gyakorlatoknak): kar-, törzs-, lábmozgások, szökdelések, járások, testsúly áthelyezések, ugrások, fordulatok, forgások, kézyszer- gyakorlatok (babzsák, labda, kötél, szalag, bot és karika gyakorlatok).
- Talajgyakorlatok: hossz tengely körüli gurulás, gurulóátfordulás előre és hátra, kézállásba fellendülés előkészítő gyakorlata (kiscsikók).
- Egyensúlyozó járások: talajon és padon, eszközzel és eszköz nélkül.
- Természetes támaszgyakorlatok: kúszás, csúszás, mászás talajon és padon.
- Szerugrások: felugrás zsámolyra és padra, zsuporkanyarulati-átugrás előkészítő gyakorlata.

Labdagyakorlatok

- Gurítás állásból, ülésből társnak.
- Átadás kézzel, lábbal.
- Feldobás, elkapás, labdapattogtatás.

Játékok

- Futójátékok sorban, körben, szétszórtan
- Fogó, küzdő játékok
- Egyéni és csoportos versengések
- Sor- és váltóversenyek
- Kézi szerrel történő játékok
- Kooperatív játékok

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- ☺ Sajátítsák el a természetes mozgások elemeit /fejemelés, kúszás–mászás, ülés–állás, járás- futás/.
- ☺ Tegyenek különbséget a harmonikus összerendezett járás, futás tevékenységeiben.
- ☺ Ismerjék a vezényszavakat, tudjanak a hallottak szerint cselekedni.
- ☺ Tartsák be és kövessék az adott szabályokat.
- ☺ Mozgás közben tudjanak irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni, az irányok megnevezésével.
- ☺ Legyenek képesek sor – köralkotásokra.
- ☺ Egyensúlyozzanak egy lábon, valamint különböző szereken emelt magasságban kétlábon.
- ☺ Tudjanak egy- és páros lábon szökdelni.
- ☺ Ugorjanak át kisebb akadályokat.
- ☺ Tudjanak labdát dobni, megfogni, gurítani vele célozni.
- ☺ A mozgásokban kitartók.

6.9 Külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Célunk

A természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatok, élmények, természeti jelenségek, tárgyak, növények és állatfajok apró csodáinak felfedeztetésével, élményszerű átélésével, érzelmileg kötődő, a környezettel harmonikusan élő gyermekek nevelése. A haza szeretetére, népi kultúra iránti tiszteletre nevelés, szülőföldhöz való kötődés, értékek és hagyományok ápolásával. Ezen értékek ápolására, védelmére nevelés.

Feladataink

- A pedagógus teremtsen, olyan alkalmakat, ahol a gyerekek elmélyülhetnek a tevékenységben és személyes tapasztalatokat szerezhetnek környezetükről.
- Hozzon létre olyan helyzeteket, ahol a gyerekek cselekvő részesei lehetnek a megismerő folyamatnak.
- Állítsa őket olyan problémahelyzetek elé, ahol lehetőségük van megoldások kutatására, önálló véleményalkotásra, döntési képességeik fejlődésére.
- Gyermeki tevékenységek során alkalmazza az elemi tudományos megismerés módszerét, melynek során a gyermekek megfigyeléseket, vizsgálódásokat, összehasonlításokat, kísérleteket, méréseket és kutakodásokat végezhetnek.
- Biztosítson olyan cselekvésbe ágyazott tapasztalatszerzést, melyek az élménypedagógia módszerére épülnek.
- Különböző témájú és hosszúságú projektek tervezésével adjon alkalmat a komplexitás, a differenciálás, az önálló felelős munkavégzés, a gyermek egymás között kialakuló kortárs kapcsolataik megvalósítására.
- A projektek biztosítsanak lehetőséget az egyéni és a csoportos megtapasztalásra, tartalmazzanak összefüggéseket, kapcsolódási pontokat.
- Segítsék elő a differenciálást, a komplexitást, azoknak a szociális technikáknak az elsajátítását, melyek lehetőséget nyújtanak az együttes tevékenykedésre, egymás segítésére, önismeretük, empátiájuk és toleranciájuk fejlődésére.
- A pedagógus alapozza meg a gyermekek holisztikus látásmódját, mely a későbbiekben lehetővé teszi az egésztől a részek felé való megismerést, a többi tudományterület összekapcsolását
- Adjon olyan magatartási és életviteli mintákat, mely során a gyermekek, a társadalomértés környezetükért felelős személyiséggé válhatnak

- Teremtsen olyan alkalmakat melyek során, a gyermekeknek lehetőségük lesz elsajátítani a környezet megóvásához szükséges tudást, készséget, értékeket, pozitív érzelmi viszonyt
- Segítse elő a kreativitás, az önálló ismeretszerzés, a kritikus és problémamegoldó gondolkodás képességének kialakulását

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- ☺ Tudják az évszakok neveit, jellemzőit, napszakokat, a hét napjait.
- ☺ Tudják személyi adataikat, életkorukat, lakcímüket stb.
- ☺ Nevezzék meg saját testrészeit, érzékszerveiket.
- ☺ Helyezzék főbb csoportjaikba az élőlényeket /ember, állat, növény/.
- ☺ Vegyenek részt elemi természetvédelmi tevékenységekben / téli madárvédelem, az élőlények óvása, szelektív hulladékgyűjtés/.
- ☺ Ismerjék a környezetükben lévő épületek funkcióit.
- ☺ Nevezzék meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát.
- ☺ Ismerjék a színeket.
- ☺ Jól használják a megismert kifejezéseket.

Matematikai tapasztalatok

Környezetünk megismerésének részeként fel kell dolgoznunk a mennyiségi és a formai összefüggésekkel kapcsolatos élményeket és az adódó problémahelyzetek megoldása során a gyerekek új oldalról ismerik meg az őket körülvevő világot.

Célunk

- A gyerekek igényeihez igazodva játékos formában ismerjék meg az őket körülvevő teremtett világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit.

Feladataink

- A matematika iránti érdeklődés felkeltése. Az ok-okozati összefüggések felismertetése, a logikus gondolkodás megalapozása. E megismerési folyamatban matematikai tapasztalatok szerzésével matematikai fogalmakat ismerjenek meg.
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.

- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyénifejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának
- biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos, esetenként frontális szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.

Tartalom

A gyermekek sokoldalú tapasztalatszerzését helyszíni és csoportszobai tevékenységek során biztosítjuk. Gyakori sétával, kirándulással hozzuk őket közelebb a természethez. Gyűjtjük a növények terméseit és egyéb részeit, (levél, virág, mag), a különböző tevékenységek során felhasználjuk azokat. A környezet megismerése során sok lehetőség adódik a matematikai tapasztalatok szerzésére. Összehasonlításokat végezhetünk mennyiség, forma, szín, súly, méret, stb. alapján, válogathatunk, csoportosíthatunk. A gyermekek megismerik a térirányokat, névutókat, számlálnak, sorba rendeznek. A szabad játék során is számtalan matematikai tapasztalatot szerezhetnek. Saját tapasztalatszerzésük útján megismerkednek a magasság, szélesség, hosszúság, alátámasztás, színek kombinációk sormintaszerűsége, szimmetria stb. fogalmával, jelentésével. A szabályjáték során is számtalan alkalom kínálkozik a matematikai tapasztalatszerzésre: számlálás, párosítás, összehasonlítás, szín-és formaazonosítás, lépések logikája, részegész viszonya stb. Fejlesztjük a gyermekek képi és nyelvi gondolkodását, szabálytudatát, rávezetjük őket az ok-okozati összefüggésekre. Gyakori sétával, kirándulással hozzuk őket közelebb a természethez.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- ☺ Matematikai alapfogalmaik kialakulnak.
- ☺ Környezetükben az alapvető matematikai összefüggéseket felismerik.
- ☺ Mennyiségeket összehasonlítanak /több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, egyforma hosszú, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb/.

- ☺ Alkosson megfelelő szöveget a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről
- ☺ Tudja a számlálást tízes számkörben.
- ☺ Megnevezi a térbeli állások helyzetének irányait /jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között/.
- ☺ Másolnak alakzatokat síkban és térben.
- ☺ Kiválogatja a síkbeli alakzatokat tulajdonság szerint /kör, négyzet, háromszög/.
- ☺ A térbeli alakzatok közül ismerik a kockát, a téglatestet és a gömböt.

Fejlesztés

- szándékos, koncentrált figyelem
- ítélőképesség
- probléma megoldó gondolkodás kialakítása
- pozitív viszonyulás a természethez
- arányok helyes megítélése
- összefüggések megláttatása
- ok – okozati összefüggések keresése
- „számfogalom” – feladattudat - szabálytudat kialakítása
- rész – egész viszonyának felismerése

6.10 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. Az óvodás gyermek, munka jellegű tevékenysége Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk

A gyermeki munka megszerettetése, a kötelességtudat és a kitartás fejlesztése, valamint olyan pozitív tulajdonságok kialakítása, mint az önállóság, felelősség, céltudatosság, akaraterő, melyek a gyermek közösségi kapcsolatát és kötelességtudatát befolyásolják.

Feladataink

- A kötelességtudat és kitartás fejlesztése. - Személyes példamutatás az eszközök használatához, és a munkafázisok sorrendjének megismeréséhez.
- Egyeztessük a család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásait.
- Biztosítsunk olyan munka jellegű tevékenységeket, amelyek ösztönöznek és örömet nyújtanak a gyermekeknek.
- A munka állandóságát, folyamatosságát és a gyermekek testi épségének megőrzését tartsuk szem előtt.
- Biztosítani kell a munkavégzéshez szükséges nyugodt légkört, helyet és elegendő időt.
- Tudatosan törekedjünk a gyermekek körében a munka megszerettetésére
- Neveljünk a munka megbecsülésére, fejlesszük esztétikai érzéküket.
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mértén fejlesztő hatású.
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja (nem büntetésként!).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ Legyenek tisztában a gyermekek saját képességeikkel, és annak határain belül fejtsék ki tevékenységüket.
- ☺ Törekedjenek önállóságra.
- ☺ Vállaljanak önként is feladatokat.
- ☺ Ismerjék az eszközök használatával járó veszélyeket.
- ☺ Teljesítsék pontosan megbízatásaikat.
- ☺ Ismerjék fel a segítségadás lehetőségeit, és éljenek is vele.

- ☺ Legyen igényük a felfedezett hibák kijavítására.
- ☺ Gondozzák, óvják környezetüket.

Fejlesztés

- Testséma fejlesztés.
- Percepciófejlesztés.
- Mozgásfejlesztés.
- Akarati tulajdonságok.
- Kitartás, felelősségtudat.

Az óvodapedagógus személyes példamutatása hat a gyermekek részfeladataikban elért eredményeikre, olyan örömforrás lesz számukra a tevékenység, ami újabb próbálkozásokra készíteti őket. Természetesen a munkajellegű teendők a felnőttek segítségével zajlanak, állandó kontroll és buzdítás kíséretében s pozitív megerősítésekkel.

6.11. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;

- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Célunk

A gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztaláslehetőségének biztosításával a tudás, tanulás iránti vágy felébresztése.

Feladataink

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Az ingerszegény otthoni környezetből adódó ismerethiányok pótlása élménypedagógiai módszerek alkalmazásával.
- Szokások alakítása utánzások mintá- és modellkövetéssel magatartással és viselkedéssel.
- Spontán és szervezett tevékenységekben a gyermekek képességeinek fejlesztése.
- Játékos helyzetek kihasználása cselekvéseken keresztül történő tanulás.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A kiemelkedő képességű, tehetségígéretes gyermekek felismerése és fejlesztése. A szülő segítése gyermeke nevelésében
- Részképesség - lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar esetén vegyük igénybe szakember segítségét.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ☺ Tudjanak önállóan, konkrét, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni.
- ☺ Alakuljon a gyermekek feladattudata.

- ☺ Ismerjék meg saját értékeiket.
- ☺ Fedezzék fel a konkrét összefüggéseket, hozzanak létre ok – okozati viszonyokat.
- ☺ Szándékos figyelmük tartalma érje el a 10 – 15 percet.
- ☺ Jól hasznosítsák a problémamegoldó gondolkodásukat.
- ☺ Törekedjenek többféle megoldás keresésére.
- ☺ Legyenek képesek gondolataikat érthetően, szavakba, mondatokba foglalni.
- ☺ Tudják elkülöníteni a mese és a valóság elemeit.
- ☺ Legyenek képesek önálló feladatmegoldásra.

Fejlesztés

- Figyelem
- figyelemkoncentráció
- közvetlen emlékezet
- formaészlelés
- mozgáskoordináció
- finommotorika
- együttműködő képesség
- szociális érettség

Értékelés

Megoldási lehetőségek, alternatívák bemutatása, rávezetés az önellenőrzésre, saját és társaik megoldásaiknak értékelése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges

Testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.

Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermeknél, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A **szociálisan** érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai

nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelem komplex tevékenység: olyan pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és egészségügyi feladatok rendszere, melyek alkalmazása lehetővé teszi a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek helyes irányú fejlődését. E tevékenységben oktatási-nevelési intézmények, államigazgatási, egészségügyi és társadalmi szervek vesznek részt. Az óvoda egész működésének a gyermek érdekeit kell szolgálnia. Az óvoda minden dolgozója köteles tiszteletben tartani a gyermeki személyiséget, a gyermek emberi méltóságát, és kötelessége megóvni minden fizikai, lelki erőszakkal szemben. Biztosítani kell, hogy a gyermekkel szemben senki ne alkalmazzon hátrányos megkülönböztetést származása, neme, etnikai hovatartozása, vagy bármilyen más okból. Kiemelt figyelmet kell fordítanunk arra, hogy mi a teendője az óvodának azokkal a gyermekekkel kapcsolatban, akik hátrányos helyzetük miatt nem érték el az iskolába lépéshez szükséges Intézményünk nevelési elveiben a gyermekek „mindenek feletti érdekeit” tartja szem előtt. Különösen így van ez ma, amikor a családok egzisztenciális bizonytalansága fokozódik, az elemi szocializációs hatások gyengülnek, s a gyermekek testi-, lelki-, szellemi fejlődéséhez szükséges feltételeket rendkívül nagy színvonalbeli különbségek jellemzik.

Célunk:

Az óvodánkban minden gyermek egyenlő esélyeket kaphasson, és biztonságban érezze magát. A hátrányos és veszélyeztetett helyzetből adódó pedagógiai, pszichológiai feladatok megoldása tudatos figyelmet, megfelelő szakmai felkészültséget és sok energiát igényel a pedagógusoktól. A gyermekvédelem szorosan kapcsolódik a nevelési-oktatási intézményünk pedagógiai tevékenységéhez, szakmai programjához, melyek az alábbiak alapján szerves részét képezi.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvény a családi típusú nevelésre orientált rendszert alakította ki, amely a preventív, és a családba való visszahelyező megoldásokat szabályozza és helyezi előtérbe. E szerint a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítését, veszélyeztetettségének megelőzését és megszüntetését, valamint a szülői, vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenységet jelenti. A törvény határozza meg azokat az intézményeket (az észlelő-jelző rendszer tagjait) melyeknek jelzési kötelezettsége van a gyermekjóléti szolgálatnál. Ide tartoznak a közoktatási intézmények, különösen a nevelési-oktatási intézmények, tehát óvodánk is.

Az észlelő-jelző rendszert működtető személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok, - így óvodánk is - kötelesek egymással együttműködni.

Lényege, hogy a segítség akkor érkezzen, amikor a problémák még kezelhetők, megoldhatók családon belül.

A család elsődleges szerepe mellett meghatározó jelentőségű az óvoda felelőssége és lehetősége, a gyermekeket nevelő pedagógusok felkészültsége.

Arra törekszünk, hogy a nehéz helyzetben lévő családokat megismerjük és segítsük, ezért differenciáltan vesszük figyelembe a rászorultság fokát és mikéntjét. Az elbírálásnál méltányosan, a gyermekek számára legkedvezőbb módon történik a döntéshozatal. Ez minden pedagógus feladata és kötelessége.

A veszélyeztetettség legfontosabb okai, amelyekre figyelni kell:

- Környezeti okok: a család szerkezetének megváltozása, brutalitás, fokozott agresszivitás, italozás a családban, erkölcstelen családi környezet, droghasználat, elhanyagoló szülői nevelés
- Anyagi okok: a szülők önhibájukon kívül alacsony jövedelműek (pl.: rokkantnyugdíjasok), munkanélküliség, sok gyermek, alacsony iskolázottság, hajléktalanság
- Egészségügyi okok: születési, egyéb betegség, súlyos értelmi, testi fogyatékoság. A veszélyeztetettség lehetséges jelei a gyermeknél:
- Értelmi, érzelmi, szociális elmaradottság.
- Gátlásosság.
- Fokozott agresszivitás.
- Túlzott mozgékonyosság.
- Fejlődésbeli visszaesés
- Testi higiéniaiban, ruházatban tartósan jelentős hiányosságok
- Egészségügyi elhanyagolás

Feladataink:

- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl ügyelünk a gyermekbalesetek megelőzésére.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének szem előtt tartása, a titoktartási kötelezettség betartása

- Törekvés a másság elfogadására etnikai, vallási, világnézeti vagy meggyőződés tiszteletben tartása
- Biztosítjuk, hogy a gyerekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje
- A különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése
- Egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal
- Általános prevenciók tervek az óvodát körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében
- A gyerekek érdekeinek képviselése
- Rendszeres kapcsolattartás a családdal, folyamatos családlátogatás a gyermek óvónőivel együtt. (Körültekintő és tapintatos felvilágosító munka, bizalmas légkör.)
- Óvodába lépéskor anamnézis felvétele, az óvodai évek alatt a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése, mérése, értékelése, szülők tájékoztatása.
- Kötelességünk jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál
- Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, elhanyagolása, súlyos veszélyeztető ok fennállása, valamint a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartás esetén
- A gyermekvédelmi tagokkal kötelesek vagyunk egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének és működtetésének szakmai módszereit alkalmazva kell eljárunk.
- A pedagógus, a nevelő és az oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak a nevelési oktatási intézmény vezetője útján köteles a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint eljárni.

A feladat megvalósítása érdekében a következőket tesszük:

- Fogadó órák biztosítása
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek számának megállapítása, nyilvántartások vezetése
- A sajátos nevelési igényű gyermekek kiszűrése és szakellátás felé történő terelése
- Az egyszülős családban nevelkedők számának felmérése
- Családlátogatás

- Kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel
- Szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés
- Amennyiben a veszélyeztetettség oka anyagi jellegű, felhívjuk a szülő figyelmét, hogy problémájával hova fordulhat, milyen törvény adta lehetőségei vannak (pl. ingyenes étkezés, étkezési kedvezmény, nagycsaládosok támogatási formái, gyermekvédelmi támogatások igénylése, óvodáztatási támogatás igénybevétele stb.).
- Segítségadás – ügyintézési segítségnyújtás a szülő számára

Belső kapcsolattartás:

Az óvodavezető felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, ehhez biztosítja a feltételeket. Az anyagi veszélyeztetettség felmérése érdekében a csoportban dolgozó óvónők, illetve a szülők jelzéseit vesszük figyelembe. A megfelelő megoldás biztosítására törekszünk (pl. ingyenes étkezés, étkezési kedvezmény, nagycsaládosok támogatási formái, gyermekvédelmi támogatások igénylése, egyéb támogatás az aktuális jogszabályok szerint).

Külső kapcsolattartás:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Szolgálat
- Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Csongrád-Csanád Vármegyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Védőnői Szolgálat

8. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családokgyermekénél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése. Minden lépés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja. Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen. A helyes és szükséges intézkedések alapja a tájékozottság.

Célunk

- A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében
- A nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása

Feladatunk

- Folyamatos kapcsolatot tartson óvodásaink szüleivel, a gondviselőkkel
- A szülőkkel való őszinte, pozitív együttműködésre való törekvés.
- A gyermek napi nyomon követése
- Figyelmeztető jelek felismerése
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz
- Személyes kapcsolat kialakítása a szülővel
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, szervezése; rendezvények látogatása)
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

9. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Célunk az esélyegyenlőség biztosítása, a családok szociokulturális helyzetéből adódó hátrányok csökkentése, kompenzálása.

Feladataink

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos nyomon követése
- Képességei kibontakoztatását gátló tényezők feltárása
- A lemaradás mértékének, minőségének megállapítása
- Differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása
- Szülőkkel közös út keresése, a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében
- Gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel

A hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek:

- Családlátogatás
- Egyéni fejlesztési terv készítése
- Partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel
- Sokoldalú, tevékeny, szabadidős tevékenység
- Tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése
- Természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés stb....)
- Pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok

10. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

“Aki jól szeret, az megismer és elfogad - saját világát kitágítja a másik felé”.

Vekerdy Tamás

10.1 Az integrált nevelés feltételei

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény, alapító okiratában.
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.
- Az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- Rugalmas szervezeti keret kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.
- Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátosnevelési igényű gyermek családjával.

Az integráció általános elvei

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja,
- A csoportjukban integrációt folytató munkatársakat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti
- Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt,
- Felvétel előtt a szülő részletesen tájékoztassa az óvodát a kisgyermek fejlődéséről, eddigi vizsgálati eredményekről,
- A szakértői bizottság véleményének megismerése után nyilatkozik az óvoda a befogadásról, ezt követően végezheti a bizottság az intézmény kijelölését
- Az eddigi vizsgálati eredmények ismeretében konzultálnak a szülővel a különböző szakemberek

- Csoportba való beosztás előtt az óvodapedagógusok személyesen találkoznak a gyermekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz az óvodavezető figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét,
- Kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel történő kölcsönös kommunikációra, mely idő alatt eldönthető, hogy a gyermekek optimális fejlődésének feltételei biztosítottak-e az adott csoportban, intézményben.
- A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyerekek, felnőttek számára.

Az integráció nem valósítható meg:

- ha káros hatása van a SNI gyerekekre, a csoportra, a nevelőkre,
- ha nem szolgálja a SNI gyerek fejlődését, szükségleteinek kielégítését,
- ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés kialakítása a gyerekek között,
- ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott.

Az eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei:

- inkluzív, befogadó környezet, alkalmazottak, szülők, gyerekek részéről,
- fogyatékoság típusának megfelelően az intézményben alkalmazott vagy utazó gyógypedagógus/konduktor,
- hatékony együttműködés az Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógia Szakszolgálattal
- integráló csoportokban pedagógiai/gyógypedagógiai asszisztens
- speciális segédeszközök
- sérülés specifikus környezet
- tornaterem
- egyéni fejlesztéshez logopédiai szoba

Szakember szükséglet

Egyéni fejlesztés	Csoportban
• fejlesztőpedagógus • gyógypedagógus	• óvodapedagógus • pedagógiai/gyógypedagógiai asszisztens
• pszichológus • logopédus	

Alapító okiratunk szerint az intézmény által ellátható SNI státusz:

- *A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek*

Célunk

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen. A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt. A különleges gondozási igényből fakadó feladatok, - melyeket a szakértői és rehabilitációs bizottságok állapítanak meg – végrehajtásánál arra törekszünk, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével, lehetőleg egyéni vagy mikrocsoportos munkaformák alkalmazásával bővüljenek a gyermekek kompenzációs lehetőségei. A fejlesztés rövid és hosszú távú céljait minden esetben a gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. A fejlesztések magukba foglalják a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd, a nyelvi és a szociális készségek fejlesztését. A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti, melyet a fejlesztést végző gyógypedagógus iránymutatásával, együttműködésével készítünk.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- Problémamegoldó képesség optimalizálása.
- A fejlődésben elmaradott funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása a megfelelő speciális szakemberek segítségével.
- A zökkenőmentes iskolakezdés alapvető feltételeinek kialakítása.
- A nevelési programban megfogalmazott feladatok összhangba kerüljenek a sajátos nevelési igény feladataival.

Feladataink a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez:

- A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és más sajátos nevelési igényű gyermekek integráltnevelésének biztosítása, alkalmazkodás az eltérő képességekhez.

- A komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést, az individuális módszereket, technikákat.
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése, megvalósítása.
- Optimális terhelés biztosítása a gyermek egyéni sajátosságait figyelembe véve.
- Értékelésünkkel igazodunk a gyermek egyéni képességeihez, ez által biztosítjuk számára a sikerélményt, ami elősegíti a sajátos nevelési igényű gyermek önbizalmának megerősödését, felzárkóztatását.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.
- Speciális módszerek, technikák, eljárások szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyiterületen.
- Interperszonális kapcsolatok kialakulásának elősegítése személyes példaadással.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizáltatása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők segítése a felmerülőprobléma megoldásában.
- A pedagógusok részvételének támogatása az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

A gyermek egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására, segítséget nyújt a szükséges speciális eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,

- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Fejlesztésben használt dokumentumaink

- Egyéni fejlődési lap
- Fejlesztési terv a gyógypedagógus, illetve a szakértői vélemény alapján

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- ☺ Képesé válnak társaikkal való együttműködésre, igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére a nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- ☺ Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.
- ☺ Képesé válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- ☺ Elsajátítanak kompenzációs technikákat.
- ☺ Képesé válnak a figyelem összpontosításra.
- ☺ Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek képesé válnak a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek szívesen járnak óvodába. A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik és a felnőttek elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- ☺ Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- ☺ A bemeneti fejlettséghez képest, kimutatható a fejlődés.

10.2 A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő - részképességzavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a

tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Speciális feladat:

- A gyermek szakértői, bizottsági véleményében foglaltakra alapozva, a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója, a megfelelő egyénre szabott módszerek alkalmazásával.
- A szülővel, és a gyógypedagógussal való aktív együttműködés.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek szervezése, esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.
- A teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése, az eredményes iskolakezdéshez szükséges készségek megalapozása.
- Önkontroll alakítása, a figyelmi funkciók, feladattudat, szabálytudat erősítése a következetes szokás és szabályrendszer betarttatásával.

10.3 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése***Célok***

- A tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- Tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása,

Feladatok

- Ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- Az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- Fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- Egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- Megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- A gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- Tehetséggondozó team, tehetséggondozó műhelyek működtetése a beilleszkedés segítése,

- Változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- Sokszínű játékforma felkínálása,
- Adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- A kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- A családok segítése, tájékoztatása,
- Gyenge oldal erősítése,
- A megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ☺ képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- ☺ képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- ☺ képesek az együttműködésre,
- ☺ erősödik önbizalmuk,
- ☺ megalapozódik önmaguk megismerése,
- ☺ kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- ☺ kreativitásuk fejlett,
- ☺ tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- ☺ kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

10.4 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Célunk:

A fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül, ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermekeket.

Feladataink

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTMN-es gyermekek kapcsolataiban,

- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos -, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ☺ a szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- ☺ rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- ☺ biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- ☺ elfogadják önmagukat és egymást,
- ☺ lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- ☺ képesek az alkalmazkodásra,
- ☺ eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

11. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn. Pedagógia Intézetekkel, egyetemekkel tartjuk a kapcsolatot. Figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek, programunknak megfelelően részt veszünk azokon. Vállaljuk az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka hallgatók, tanulók gyakorlatvezetését.

Óvodánk helyi nevelési programja a gyermekek személyiségfejlesztését nem egyedül az óvónőkre alapozza. Az eredményes együttműködés feltételeinek megteremtése érdekében közvetlen kapcsolatot tartunk:

- Családokkal
- Bölcsődével
- Szociális segítővel
- Óvodákkal
- Katolikus Pedagógiai Intézettel
- Helyi iskolákkal

- Helyi egészségügyi szervezetekkel
- Gyermekjóléti Szolgálattal
- Családsegítő Szolgálattal
- Gyámügyi Hivatallal
- Csongrád – Csanád Vármegyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal
- EGYMI - vel
- Önkormányzattal
- Kormányhivatallal
- Tankerülettel
- Csongrád – Csanád Vármegyei Pedagógiai szakszolgálattal
- Görögkatolikus Egyházközséggel
- Közművelődési intézményekkel
- Oktatási Hivatallal
- Fenntartóval

11.1 Kapcsolat a szülőkkel, családdal

Nevelési szempontból különös jelentőséggel bír a család és az óvoda, mint a két legmeghatározóbb szintér. Hangsúlyozzuk a családi nevelés elsődlegességét, és azt, hogy az óvodai intézményes nevelés ennek kiegészítője. Együttműködve szolgálják a gyermek fejlődését. A szülőkkel elengedhetetlen a napi szintű, közvetlen kapcsolat az óvodai nevelés teljes időszaka alatt.

Ennek érdekében:

Nyugodt, őszinte, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítását kezdeményezzük a család és az óvoda között. Betekintést nyújtunk az óvoda életébe, melyen keresztül a szülő tapasztalhatja, hogy gyermeke jól érzi magát. Magatartásunkban és személyes kapcsolatunkban a szülő tiszteletben tartását helyezzük előtérbe. A szülők problémáikkal bármikor fordulhatnak a pedagógusokhoz, mert együtt sikeresebb a megoldás. Felhívjuk figyelmüket, hogy az együttműködés a szülőknek nem csak joga, hanem kötelessége is.

Kapcsolattartás formái:

- Beíratás: személyes találkozás a szülővel és a gyermekkel.

- Szülővel közös beszoktatás: alkalmas arra, hogy a szülő és a gyermek megismerje az óvodai életét, szokásrendszerét
- Összevont és csoport szülői értekezletek: az óvoda működésével, házirendjével a gyermekek nevelésével kapcsolatos megbeszélések; a 6-7 éveseknek tájékoztató az iskolákkal kapcsolatos tudnivalókról.
- Napi kapcsolattartás: a naprakész tájékozottságot segíti, hogy a szülő tudja, mi történt aznap a gyermekével.
- Családlátogatások: óvodába kerüléskor a családi nevelési szokások, a család környezetének és a gyermek szociokulturális hátterének megismerése.
- Egyéni beszélgetések, fogadóórák: előzetes időpont egyeztetés után az aktualitásnak megfelelően.
- Nyíltnap: az óvodába kerülő gyermekek előzetes betekintést nyerhetnek a választott intézménybe.
- Óvodaújság: tájékoztatjuk benne a szülőket programjainkról, eredményeinkről.
- Nyilvános óvodai ünnepek
- Szülői fórumok
- Szülői szervezet értekezletei
- Kirándulások
- Elektronikus levélváltás, információcsere
- Honlap, faliújság
- A szülők elégedettségének mérése évente történik, az eredményeket figyelembe vesszük az intézményi önértékelésben.

11.2 Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal

A helyi gyermekjóléti szolgálattal rendszeres kapcsolattartásra van szükség a gyermekek és családok védelme érdekében. A kapcsolattartás rendjét a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza. Közvetlen és rendszeres kapcsolatot az óvoda vezetője és a megbízott gyermekvédelmi felelős tartanak, de szükség esetén az óvodapedagógusok is cserélnek információkat a családsegítő gondozókkal.

A kapcsolattartás formái:

- folyamatos jelzőrendszer működtetése
- megbeszélés, egyeztetetés az óvodai gyermekvédelmet koordináló óvodapedagógussal
- rendszeres konzultációk

11.3 Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal

Az utazó szakemberek (fejlesztőpedagógus, logopédus) a szakszolgálat által megadott időpontokban végzik a fejlesztést. Az óvodapedagógusok feladata a gyerekek fejlődésével kapcsolatos információk átadása, a szakemberekkel való rendszeres egyeztetés.

A kapcsolattartás formái:

- pszichológiai, logopédiai vizsgálatok, mozgásfejlesztés
- szükség szerint fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások tartása
- tanácsadás a pedagógusok és szülők számára

11.4 Kapcsolat a fenntartóval

Rendszeres kapcsolatot tartunk a Hajdúdorogi Metropolitai Egyházal. A kapcsolattartás elsősorban az intézményvezetőn keresztül valósul meg.

Kapcsolattartás formái

- megbeszélések
- személyes találkozások
- konferenciák
- vezetőiértekezletek
- szakmai rendezvényeken való részvétel
- e-mail, és telefonos kapcsolat.

12. Ünnepek, megemlékezések

Az ünneplés jelentősége az óvodás gyerekek életében

Az ünnep és az azt megelőző hangolódás kitűnik az óvodai mindennapok szűrkeségéből. Fényt áraszt, és segít átvészelni a nehezebb napokat. Erőt és lelki támaszt nyújthat. Fontos maga az ünnep, de fontos a rákészülődés, a közös tervezgetés, a tevékeny várakozás is. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek közül némelyek hagyománnyá is válhatnak egy-egy óvoda életében, ehhez azonban tapasztalatokra és azok hatására keletkező pozitív élményekre van szükség. Az ünnepi készülődés a „holnap örömet” adja, megerősíti a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozza a gyermekek közösséghez való tartozását. A készülődés során nemcsak a minket körülvevő környezetet díszítjük fel az adott ünnephez méltóan, hanem lelkünket is ráhangoljuk a szépre, a jóra az örömré. A keresztény ünnepek megünneplésével hitünk minden igazságát átélheti az óvodás korú gyermek is. Az ünneplés, a keresztény ünneplés lényege, a fény, amely mutatja az utat lelki ráhangolódás a szépre, a jóra, az örömré. Kitűnik a hétköznapiak monotóniájából. Közösségalkotó és formáló erejű, ahol az egyén érzi saját maga fontosságát, szerepét, helyét a közösségben. Szent idő, az isteni rendhez igazodik. Mindent a maga idejében kell ünnepelni. Az óvoda példát, ötleteket ad a családok számára az ünnep mélyebb, élménydúsabb megéléséhez.

Az ünneplés megvalósulásának elvei

Az előkészület során

Jelezzük előre az ünnep közeledtét, így a gyermekeknek is van idejük arra, hogy készülhessenek. Beszélgethetünk az előttünk álló ünnepről az óvodában. A játékidőben, szabadidőben, esetleg a különböző tevékenységek kapcsán éneket, énekes játékokat, verseket, mondókákat, történeteket és imádságokat ismertetgetünk meg a gyerekekkel. Kézügyességüket, kreativitásukat, fantáziájukat kihasználva szép dekorációkat, esetleg ajándékokat készíthetünk az ünnepi alkalmakra. A közös tevékenység során alkalom nyílik az ünnep megismerésére, a népszokások, hagyományok ápolására, a megismert irodalmi zenei anyagok felelevenítésére. A személyes kötődés is erősödik a pedagógus és a gyermek örömteli, közös munkája során.

Az ünneplés során

Az ünnep elkülönülése a hétköznapiaktól megjelenik öltözetünkben /ünneplőruha kérése a gyerekektől, az intézmény ünnepén részt vevő dolgozóktól/. Az érzelmi töltet jelenlétének megélése, meghitt hangulatot biztosítunk. Állandó elemeket választunk az adott ünneplésnek /

gyertya, virág.../. Énekeket, verseket igényesen válogatunk, igényes műsort állítunk össze. Az imádság mindig jelen van ünnepeinken. Az ünnepet követő időszak során az ünnepet felelevenítjük, az élményeket megbeszéljük. Vizuális tevékenység során az emlékeket képekben is kifejezzük a vendégszereplőknek köszönőlevelet írunk és postázunk.

<i>Az óvodai ünnepnapok rendszere</i>		
<i>A gyermeki élet ünnepei</i>	<i>Természetóvó jeles napok</i>	<i>Állami ünnepek</i>
születésnap	Állatok világnapja	október 23.
névnap	Víz világnapja	március 15.
anyák napja	Föld világnapja	augusztus 20.
gyermeknap	Madarak – fák napja	
évzáró, búcsúzás		
<i>Hitéleti és hagyományőrző jeles napok</i>		
<i>Ősz</i>	<i>Tél</i>	<i>Tavaszi</i>
- Az Istenszülő születése, - Kisboldogasszony, - Szüret - A Szent Kereszt felmagasztalása, - Az Istenszülő Oltalma, - Assissi Szent Ferenc - Mindenszentek, - Szent Mihály és Gábor főangyalok, - Márton nap, - Istenszülő templomba vezetése,	- Szent Miklós, - Karácsonyelőtti időszak - Karácsony - Jézus megkeresztelése, - Vízkereszt, vízszentelés - Találkozás ünnepe - Gyertyaszentelő - Boldogasszony, - Farsangi mulatság, - Nagyböjt kezdete	- Mária örömhírvétele, - Gyümölcsoltó Boldogasszony - Virágvasárnap, - Nagyheti események - Húsvét, - Szent György napja, - búzaszentelés, - Mennybemenetel ünnepe, - Pünkösöd

12.1 Hagymányok őrzése az óvodában

Hazánkat, népünket akkor szeretjük igazán, ha ismerjük múltunkat. A jövő nem képzelhető el a múlt ismerete nélkül. Az ember nem élhet hagyományok, gyökerek nélkül, s hogy azok a

gyökerek milyen talajban, és milyen mélyen kapaszkodnak, a mi gyermekeink szempontjából nem elhanyagolható. Hagyománynak nevezzük az előttünk járó nemzedék által felhalmozott tudást. Amit az ember a világról tudott –ismeret, tapasztalat, természet, élőlények, életbölcseesség, viselkedésforma, erkölcs –örökségként ránk, utódainkra hagyományozta. Minden nemzedék hozzáadott valamit ehhez a tudáshoz, többet vagy kevesebbet. Sokat tehetünk azért, hogy ez a tudás, hagyomány beépüljön a mi gyermekeink életébe, és így megőrzésre kerüljön. Lehetőség van arra, hogy a népi kultúra gazdag világából tudatosan válogassunk. A szokások többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a munkához, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik. Tartalmaz a földművelésre, a mezőgazdasági eszközökre, a termesztett növényekre, a házi, részben vadon élő állatokra, a népi építkezésre, mesterségekre, sütésre –főzésre, ruházkodásra vonatkozó ismereteket is. Vagyis komplex lehetőséget rejt az óvodai nevelés számára: élményt ad, szórakozást nyújt, ismeretekhez segít, fejleszti az ízlést, közösséget épít, hazaszeretetre nevel, viselkedési mintákat közvetít, megalapozza a gyermek érzelmi, hitbéli, esztétikai és morális biztonságát.

Célja:

Átvigyük megőrzésre és továbbadásra azokat az értékeket, amelyek a mai világunkat is harmonikusabbá tehetik. Népszokások megismertetése, ami mára nem csupán feladat, hanem erkölcsi kötelesség. Tevékenységközpontú értékátadás: néphagyomány ápolás, népmese, népdal, néptánc által. Egyetemes emberi értékek közvetítése.

A hagyományörzés feladata

- A népi nyelvezetmegértése, sajátosságainak megismerése a népmesék, mondókák, népijátékok, népdalok által.
- A kreativitás és nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.
- A motorikus koordináció, ritmikus mozgás fejlesztése.
- A gyermekek ismerjék meg a helyi és környékbeli népszokásokat, népi ünnepeket, népművészeti alkotásokat.
- Az esztétikai érzék fejlesztése.
- A hagyományos paraszti kultúra, a népművészet értékei szélesebb körben jelenjenek meg az óvodai élet mindennapjaiban.
- Minél szélesebb körben ismerkedjenek meg a gyermekek a kézműves technikákkal a természetes anyagok felhasználásával.

- Ismerjék meg az anyagokat és az eszközöket, készség szinten sajátítsák el ezek alkalmazását.
- A néphagyomány ismeretének a megalapozása, szellemi örökségünk átadása.
- A gyermekek sajátítsák el a jeles napokhoz, ünnepekhez, munkaalkalmakhoz kötőnépszokásokat.
- Legyenek alapvető ismereteik a tárgyi hagyományról, a népi díszítőművészetről.
- Sajátítsanak el hagyományos népi játékokat.
- Fedezzék fel a szűkebb-és tágabb környezetük hagyományait.
- A néphagyomány tartalma a mindennapokban, az egyes tevékenységformákban:
- Vers-mese, dramatikus játékok: népmesék, mondókák, rigmusok, időjóslások, névcsúfolók, találós kérdések.
- Ének-zene, énekes játékok, zenehallgatás: mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres zene, néptánc.
- Rajz, mintázás, kézimunka: sodrás, fonás, nemezelés, agyagozás, mézeskalácssütés, bőrizés, szövés, növényi alapújátékok készítése.
- Környezet tevékeny megismerése: találós kérdések, népi jóslatok, jeles napok, népszokások.
- Az óvodapedagógus feladata a néphagyomány ápolás területén:
- A népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának és fejlettségi szintjének megfelelően a gyermekek számára örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása, azok beillesztése a nevelési folyamatba.
- Néprajzi ismereteinek folyamatos bővítése.
- A hagyományőrző tapasztalatszerzés feltételeinek és lehetőségeinek megteremtése.
- A gyermekek és a szülők számára a néphagyományok megismerésének a megteremtése, azokhoz való kötődésének elősegítése.
- Az óvoda környezetalakításában a néphagyományőrzés elemeinek a megjelenítése.
- A folyamatos napirendbe és a játéktevékenységbe ágyazottan tervezni és szervezni A hagyományőrző tevékenységeket

13. Érvényességi rendelkezések

A Szent Mihály Görögkatolikus Óvoda Pedagógiai Programjának érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján: határozatlan ideig érvényes. A nevelőtestület elvégezte a Pedagógiai Program felülvizsgálatát és kiegészítését.

Véleményezte és elfogadta 2025. 03. 30 -án megtartott nevelőtestületi értekezleten.

Hatályba lépése: 2025.09.01. Ezzel egyidőben hatályát veszti a 2024. 06. 10-én elfogadott Pedagógiai Programot.

Területi hatálya: kiterjed a Szent Mihály Görögkatolikus Óvoda területére, az óvoda által szervezett, a Pedagógiai Program megvalósításához kapcsolódó óvodán kívüli programok helyszínére

Személyi hatálya: kiterjed az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra, a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, továbbá azon személyekre az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában.

A Szent Mihály Óvoda Pedagógiai Programja megtalálható az óvoda székhelyén, az óvoda weboldalan és a KIR Közzétételi listáján.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- Szervezeti átalakítás a fenntartó részéről.
- Az intézmény vezetősége kezdeményezi.
- Leépítés.
- A nevelőtestület több mint 75%-a módosításról határoz.
- Egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol.
- Törvényességi változás.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

A módosításra vonatkozó javaslatot írásban kell az intézményvezetőnek előterjeszteni.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

Tájékoztatás a pedagógiai programról

Az újonnan érkező gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodavezető vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodavezető vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentieken túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, vezető-helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az óvodavezetőnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

14. Jogszályi háttér

- 2011. évi CXC törvény a Nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 32/2012. EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, oktatásának irányelveiről
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 2015. évi CXXXIII. törvény 21.§ (2) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységről
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Irányelvek az Oktatási Hivatal oldaláról:
 - sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai irányelve
 - szakmai ajánlás a BTM nehézséggel küzdő tanulók, gyermekek neveléséhez-oktatásához

15. Legitimáció

Szent Mihály Görögkatolikus Óvoda Makó 6900 Makó, Zrínyi u.57. OM: 203687	Pedagógiai Program Készítette a nevelőtestület bevonásával: Ph. Martonosi Szilvia Anna Igazgató
Legitimációs eljárás	
Az intézmény nevelőtestülete a Pedagógiai Programot megismerte, nevelőtestületi értekezleten megtárgyalta, egyhangúlag elfogadta. (2011.évi CXC. törvény 26.§ (1), 70.§ (2)) Dátum: Nevelőtestület nevében	
Az Nkt. 70.§ (5) biztosított jogok alapján a Pedagógiai Program tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak. Dátum: Szülők közössége nevében	
A Fenntartó képviselőjeként a Szent Mihály Görögkatolikus Óvoda Makó Pedagógiai Programját jóváhagyom. Dátum:..... Ph. Fenntartó képviselője	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: https://szentmihalymakó.hu/ Az óvoda igazgatói irodájában.	Érvényes: 2025.szeptember 01 -től visszavonásig